

**AMATÖR SPORCULARIN “SPORCU SOSYAL GÜVENLİK
HAKLARI” İLE İLGİLİ BİLGİ DÜZEYLERİ
(MERSİN ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS

TURGAY KÖROĞLU

**MERSİN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR ANABİLİM DALI

**MERSİN
AĞUSTOS - 2018**

**AMATÖR SPORCULARIN “SPORCU SOSYAL GÜVENLİK
HAKLARI” İLE İLGİLİ BİLGİ DÜZEYLERİ
(MERSİN ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS

TURGAY KÖROĞLU

**MERSİN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

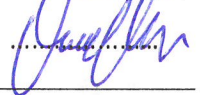
BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR ANABİLİM DALI

**Danışman
Doç. Dr. Dursun KATKAT**

**MERSİN
AĞUSTOS - 2018**

ONAY

Turgay KÖROĞLU tarafından Doç. Dr. Dursun KATKAT danışmanlığında hazırlanan "Amatör Sporcuların 'Sporcu Sosyal Güvenlik Hakları' ile İlgili Bilgi Düzeyleri (Mersin Örneği)" başlıklı bu çalışma aşağıda imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından oy birliği/çokluğu ile Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Görevi	Unvanı, Adı ve Soyadı	İmza
Başkan	Doç. Dr. Dursun KATKAT	
Üye	Prof. Dr. Yunus YILDIRIM	
Üye	Doç. Dr. Orcan MIZRAK	

Yukarıdaki Jüri kararı Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 28/09/2018 tarih ve 31/.../26... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Gülşen AÇICI
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bu tezde kullanılan özgün bilgiler, şekil, tablo ve fotoğraflardan kaynak göstermeden alıntı yapmak 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümlerine tabidir.

ETİK BEYAN

Mersin Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinde belirtilen kurallara uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada,

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlâk kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak kullandığımı,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü Mersin Üniversitesi veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı,
- Tezin tüm telif haklarını Mersin Üniversitesi'ne devrettiğimi

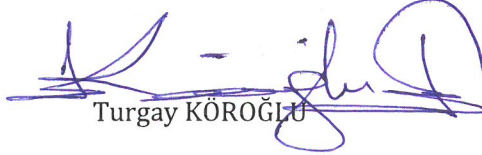
beyan ederim.

ETHIC DECLARATION

This thesis is prepared in accordance with the rules specified in Mersin University Graduate Education Regulation and I declare to comply with the following conditions:

- I have obtained all the information and the documents of the thesis in accordance with the academic rules.
- I presented all the visual, auditory and written informations and results in accordance with scientific ethics.
- I refer in accordance with the norms of scientific works about the case of exploitation of others' works.
- I used all of the referred works as the references.
- I did not do any tampering in the used data.
- I did not present any part of this thesis as an another thesis at Mersin University or another university.
- I transfer all copyrights of this thesis to the Mersin University.

04 Eylül 2018/04 September 2018

Turgay KOROĞLU

ÖZET

AMATÖR SPORCULARIN “SPORCU SOSYAL GÜVENLİK HAKLARI” İLE İLGİLİ BİLGİ DÜZEYLERİ (MERSİN ÖRNEğİ)

Araştırmanın amacı, Mersin ilindeki amatör sporcuların “Sporcu Sosyal Güvenlik Hakları” ile ilgili bilgi düzeylerini tespit etmek ve sonuçlara göre öneriler sunmaktır. Devlet, hiçbir sosyal güvencesi olmayan amatör sporcuların hastalanması veya sakatlanması durumunda, teşhis ve tedavileri için yasal bir düzenleme yaparak Spor Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatları vasıtasıyla bir uygulamaktadır. Bu araştırma, bahsi geçen bu imkan ve uygulamanın amatör sporcular tarafından bilinip bilinmediğini ve kullanılıp kullanılmadığını belirlemek için dizayn edilmiştir.

Araştırmanın örneklemini, Mersin ilinde yaşayan hiçbir sağlık güvencesi olmayan 398 lisanslı amatör sporcular oluşturmaktadır. Sporcuların “Sporcu Sosyal Güvenlik Hakları” ile ilgili bilgi düzeylerini betimlemek amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan “Amatör Sporcu Bilgi Düzeyi Formu” kullanılmıştır. Elde edilen veriler bilgisayarlı istatistik programı aracılığıyla analiz edilmiş ve bulgular kısmında betimsel istatistik türleri olan yüzde ve frekans dağılımlarından yararlanılmıştır.

Sonuç olarak, hiçbir sosyal güvencesi olmayan lisanslı amatör sporcuların kendilerine sağlanan ücretsiz sağlık hizmetleri konusunda yeterli düzeyde bilgi sahibi olmadıkları, bu hizmete dair giderlerin devlet tarafından karşılandığına ilişkin bilgi düzeylerinin düşük seviyede olduğu, ayrıca bu konuda herhangi bir bilgilendirme yapılmadığı gibi sporcuların da bu konuda araştırma yapmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: amatör sporcu, lisanslı sporcu, sporda sosyal güvenlik

Danışman: Doç. Dr. Dursun KATKAT, Mersin Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Mersin.

ABSTRACT

KNOWLEDGE LEVELS OF AMATEUR SPORTSMEN ON "SPORTSMAN SOCIAL SECURITY RIGHTS" (MERSİN PROVINCE EXAMPLE)

The aim of the research is to determine the knowledge levels of amateur athletes in Mersin province regarding "Sportsman Social Security Rights" and to present suggestions according to the results. The State implements, through the central and provincial organizations of the General Directorate of Sports, legal arrangements for diagnoses and treatments in the event of illness or injury of amateur athletes without any social security. This research was designed to determine whether this opportunity and practice is known and used by amateur athletes.

The sample of the study is composed of 398 licensed amateur athletes living in Mersin without any health insurance. The "Amateur Athlete Information Level Form" formed by the researcher was used to describe the level of knowledge of sportsmen regarding "Sportsman Social Security Rights". The data obtained were analyzed by means of a computerized statistical program and the percentages and frequency distributions of descriptive statistical types were used in the findings.

As a result, it is seen that the licensed amateur athletes without any social security have not enough knowledge about the free health services provided to them, the level of knowledge about the expenditure of this service by the state is at a low level and also there is no information on this issue and the athletes do not research on this issue .

Keywords: amateur athlete, licensed athlete, sporda social security

Advisor: Assoc. Dr. Dursun KATKAT, Mersin University, Department of Physical Education and Sport, Mersin.

TEŞEKKÜR

Sisteminiz hazır ise, program dahilinde çalışırsanız eğer, organizasyona katılım sağlamanız durumunda rekor kırabileceğinizi unutmayın. Günümüzde her şeyin çok hızla değiştiiği dünyamızda önce kendinden başlayarak kendini geliştiren ve değiştirenler dünyaya uyum sağlama konusunda sıkıntı yaşamamaktadırlar .Eğitimin de insanın doğumundan itibaren hayatının sona ermesine kadar devam ettiği bu süreçte yüksek lisans programına dahil olmaya karar verdim. Yüksek Lisans eğitimim boyunca engin bilgi ve tecrübesi ile bana yardımcı olan, çalışmamda da sabır ve inançla değerli zamanını ayırarak destek olan sevgili danışman hocam Sayın Doç. Dr. Dursun KATKAT'a teşekkür ederim.

Yüksek lisans programının başlamasından bitimine kadar desteklerini esirgemeyen Mersin Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü Spor Şube Müdürü Sayın Vedat AKYAR'a teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
İÇ KAPAK	
ONAY	
ETİK BEYAN	
ÖZET	i
ABSTRACT	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar DİZİNİ	v
KISALTMALAR ve SİMGELER	vi
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Problem Cümlesi ve Alt Problemler	2
1.4. Araştırmanın Önemi	2
1.5. Sınırlılıklar	2
1.6. Toplum İçin Sosyal Güvenlik	3
1.6.1. Sosyal Güvenlik	3
1.6.2. Sosyal Güvenlik Kavramı	3
1.6.3. Sosyal Güvenliğin Amacı	3
1.6.4. Sosyal Güvenliğin Araçları	3
1.7. Sosyal Risk ile Sosyal Güvenlik Arasındaki İlişki	4
1.8. Türkiye’de Sosyal Güvenlik Uygulamalarının İçinde Spor Kulüpleri ve Sporcuların Yeri	4
1.8.1. Spor Kulüpleri ve Sosyal Güvenlik Hükümleri	5
1.8.2. Spor Kulüplerinin Sporcu Sağlığını Korumaya Yönelik Yükümlülüğü	5
1.8.3. Sporcuların Tabi Oldukları Sosyal Güvenlik Hükümleri	6
1.9. Amatör Sporcuların İçin Sosyal Güvenlik Hükümleri	7
1.9.1. Amatör Sporcular için Sağlık Bakanlığı İle Spordan Sorumlu Devlet Bakanlığı Arasında İmzalanan Protokol	9
1.10. Geniş Anlamda Sosyal Güvenlik	9
1.10.1. Sosyal Güvenlik ve Bireysel Güvence	9
1.10.2. Sosyal Güvenliğin Önleme Fonksiyonu	10
1.10.3. Sosyal Güvenlik ve Kişiliğin Geliştirilmesi	10
1.10.4. Sosyal Güvenlik Kavramının Evrensel Boyutları	10
1.10.5. Sosyal Güvenliğin Yaygınlaştırılması	10
1.10.5.1. Kişiler Açısından Kapsamın Genişletilmesi	10
1.10.5.2. Sosyal Riskler Açısından Kapsamın Genişletilmesi	10
1.11. Sporda Sosyal Güvenlik	11
1.11.1. Amatör Sporcuların Sigortalılığı	11
1.11.2. Sosyal Güvenliğin Tarihsel Gelişimi	11
1.11.3. Gelişmiş Ülkeler	12
1.12. Amatörlük Nedir?	12
1.12.1. Profesyonel Sporcular	13
1.12.2. Gençlik ve Spor Bakanlığınca Sporcuların Sosyal Güvenliği için Yapılan Çalışmalar ve Raporları	13
1.12.3. Çalışma Gruplarının Görüş ve Teklifleri	14
1.12.4. Sporcuyla spor yöneticiliğine yönelme	16
1.12.5. Spor Sağlığı Fonu	16
1.12.6. Sigortalılığın amacı ve kapsamı	16
1.12.7. Modelde belirlenen hedef ve politikalar	17
	iv

	Sayfa
1.12.8. Hukuki Boyutu Açısından Sporda Sosyal Güvenlik	19
1.13. Amatör Sporda Sosyal Güvenlik	20
1.13.1. 3289 Sayılı GSGM kanunu çerçevesinde durum	20
1.14. Sporcu Eğitim, Sağlık ve Araştırma Merkezi / SESAM	21
2. KONUYLA İLGİLİ YAPILAN ARAşTIRMALAR	23
2.1. Sporda Sosyal Güvenlik	23
2.2. Türkiye’de Sosyal Güvenlik Sistemi ve Bireysel Emeklilik	23
2.3. Sosyal Güvenlik Sistemi ve Türkiye Sosyal Güvenlik Sisteminin Süreç Analizi	23
2.4. Türkiye’de Spor Kulüpleri ve Sporculara Yönelik Sosyal Güvenlik Uygulamalarının İncelenmesi ve Değerlendirilmesi	24
2.5. Türk Sosyal Güvenlik Hukukunda Sigortalı Kavramı	24
2.6. Türk Sosyal Güvenlik Hukukunda Genel Sağlık Sigortası	25
2.7. Sosyal Güvenlik Hakkı	25
2.8. Sosyal Güvenlik Sistemlerinde Uyum Sorunu ve Denetim Mekanizmalarında Etkinliğin Sağlanması	25
3. YÖNTEM	27
3.1. Araştırma Modeli	27
3.2. Çalışma Grubu	27
3.2.1. İşlem Yolu	27
3.3. Veri Toplama Araçları	27
3.4. Veri Analizi	28
4. BULGULAR	29
5. SONUÇ VE TARTIşMA	35
6. ÖNERİLER	39
KAYNAKLAR	40
EKLER	42
ÖZGEÇMİş	46

TABLÖLAR DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 4.1. Betimsel İstatistikler	29
Tablo 4.2. Sağlık Güvencesi olmayan katılımcıların cinsiyet dağılımları	29
Tablo 4.3. Katılımcıların Müsabakalarda sakatlanıp sakatlanmadığına dair veriler	29
Tablo 4.4. Katılımcıların aktif lisanslı sporculuk hayatında hastalanıp hastalanmadığına dair veriler	30
Tablo 4.5. Katılımcıların sezon içinde hastalanmaları veya sakatlanmaları durumunda tedavi için tercih ettikleri kurumların oranları	30
Tablo 4.6. Katılımcıların sezon içinde hastalandığı veya sakatlandığı zaman hastanelere işlem ücreti ödemeleriyle ilgili veriler.	30
Tablo 4.7. Lisanslı amatör sporcuların kulüplerle sözleşmeleri olmadığından sigortalı sayılıp sayılmadığı ile ilgili bilgi düzeylerine ait veriler.	31
Tablo 4.8. Sağlık Güvencesi olmayan lisanslı amatör sporcuların, devlet hastanelerinde muayene ve tedavi olmaları durumunda ücret ödemeyeceğine dair bilgi düzeyleri	31
Tablo 4.9. Lisanslı amatör sporcuların tedavileri sonucunda tahakkuk edecek ücretin GHSİM tarafından ödendiğini bilip bilmediklerine ait veriler.	32
Tablo 4.10. GHSİM' nin sağladığı bu haktan yararlanıp yararlanmadığına dair veriler	32
Tablo 4.11: Aktif sporculuk süresi içinde herhangi bir Sosyal Güvenlik uzmanından “sporcuların sosyal güvenliği” hakkında bilgi alıp almadıklarına dair veriler	32
Tablo 4.12. Aktif sporculuk süresi içinde Sporcuların sosyal güvenlik hakları ile ilgili araştırma yapıp yapmadıklarına dair veriler	33
Tablo 4.13. Aktif sporculuk süresi içinde Sporcuların sosyal güvenlik hakları ile ilgili kulüp tarafından bilgilendirme yapıp yapılmadığına dair veriler	33
Tablo 4.14. Amatör sporcuların sosyal güvenliği ile ilgili iş ve işlemlerin GHSİM tarafından yapıldığını bilip bilmediklerine ait veriler	33

KISALTMALAR ve SİMGELER

Kısaltma/Simge	Tanım
GSB	Gençlik ve Spor Bakanlığı
SGM	Spor Genel Müdürlüğü
GHSİM	Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü
ASKF	Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SSK	Sosyal Sigortalar Kurumu
TFF	Türkiye Futbol Federasyonu
TİCİ	Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı
SESAM	Sporcu Eğitim, Sağlık ve Araştırma Merkezi
N	Örneklem Grubu

1. GİRİŞ

Sosyal Güvenlik kavramı ; evrensel bir yapı ve vazgeçilmez nitelikte olan, insan yaşamını risk altına alan olaylara karşı güvence arayışının neticesidir. Bu bağlamda devlet; yurttaşların geleceğini ve her türlü sağlığını güvence altına alan düzenlemeler yapmakla mükelleftir. Mesleki, fizyolojik ve sosyo-ekonomik risklere karşı toplumun genelini sosyal güvence altına almaktadır (Alper, 2012: 23)

Toplumda yaşayan bireylere ekonomik destek sağlamak, toplumu genel olarak risk kabul edilen olaylara veya olgulara karşı korumak ve toplumda yaşayan herkesin gelişmesini sağlamak için sistem oluşturmak sosyal devletin asli görevleri arasındadır. Bu bağlamda devlet, her vatandaşının sosyal güvencesi sağlayacak tedbirlerin yanısıra amatör ve profesyonel sporcuların da sosyal güvence sistemine dahil edilmesi, sporcuların sosyal güvenlik haklarının sağlanması ve sigorta sağlık işlemleri gibi haklardan faydalanabilmesi için gerekli tedbirleri alır (Koray, 2008: 326).

Spor alanındaki sosyal güvenlikle ilgili Cumhuriyetin ilk dönemleri ile birlikte ülkemizde spor ve spor sağlığına çeşitli bakış açıları geliştirilmeye çalışılmıştır. Toplanan spor şuralarında, kalkınma planları içerisinde oluşturulan komisyonlar tarafından hazırlanan tasarılar, yönetmelikler ve yapılan çeşitli protokoller ile spor sağlığı ve spor alanındaki sosyal güvencele ilişkin birçok çalışma yapılmıştır. Yapılan bu çalışmalarda başta sporcular olmak üzere, özellikle amatör sporun içerisinde yer alanların sosyal güvenliklerine ilişkin olarak teklifler ve öneriler geliştirilmiştir (Keten 1979:23-38).

1.1.Problem Durumu

Türkiye'deki Profesyonel sporcular, Sosyal Sigortalar 5510 sayılı Kanununun 4/a maddesi kapsamında "kulüp ile sporcu arasında yapılan sözleşme gereği" 4/a sigortalısı olarak addedilirken amatör sporcuların sosyal güvenlik durumları ilgilendikleri spor branşı ile ilgili işçi işveren ilişkisi olmadığından dolayı sigortalı sayılmamaktadır (Öztuna, 2015). Futbol ve diğer branşlar değerlendirildiğinde spor endüstrisinin çalışanları olan sporcuların hem ekonomik hem de sosyal güvence sorunları dikkat edilmesi gereken bir problem olarak ortaya çıkmaktadır (Petek, 2006).

Sporu profesyonel olarak yapan bireylerin kulüpler ile yapmış olduğu sözleşmeler dikkate alındığında profesyonel sporcu ile kulüp arasında bir hizmet akdi olduğundan sporcu Sosyal Sigortalar Sistemine dahil edilmekte; buna karşın spor yaptığı kulüple herhangi bir sözleşmesi olmayan amatör sporcular, Sosyal Sigortalar Kanunları tarafından güvence altına alınmamıştır (Küçükgüngör, 1999).

Bu durumda olan amatör sporcular için devlet, gerekli tedbirleri almış ve yaptığı spor dalını kendine meslek edinmeyen sözleşmesiz amatör sporcuların karşılaşılabilecekleri sakatlık,

hastalık, cerrahi müdahale vb durumlarda “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Sporcu Lisans, Tescil, Vize ve Transfer Yönetmeliği” hükümleri uyarınca sporcu lisansı almış ve ailesinden ötürü herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna bağlı olmayan sporculara; Sağlık Bakanlığı’na bağlı tedavi merkezlerinden ücretsiz olarak sağlık hizmeti alabilme imkanı sağlamıştır (Spor Genel Müdürlüğü, 2016).

1.2. Araştırmanın Amacı

Sosyal güvencesi olmayan lisanslı amatör sporcuların herhangi bir nedenden dolayı tamamen veya geçici olarak beden ve ruh sağlığını yitirmeleri durumunda ihtiyaçları olacak sağlık yardımlarının devlet tarafından sağlandığı hakkındaki bilgi düzeylerini belirlemektir.

Ayrıca bu çalışma sosyal güvencesi olmayan lisanslı amatör sporculara Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü tarafından sağlanan imkanların nasıl sunulduğu, uygulamaların nasıl yapıldığı ve her türlü sağlık giderinin nasıl karşılandığı hakkındaki bilgi düzeylerini belirlemektir.

1.3. Problem Cümlesi ve Alt Problemler

Bu çalışmanın problem çatısı, “Sosyal güvencesi olmayan sporcuların sağlık güvenceleri ve harcamalarının devlet eliyle sağlandığı hakkındaki bilgi düzeyleri nedir?” şeklinde kurulmuştur.

Mersin İlinde bulunan amatör sporcular, devlet tarafından sağlanan sağlık güvencesinden ücretsiz yararlanabilme hakları olup olmadığına dair bilgi düzeyleri nedir?

Mersin İlinde bulunan lisanslı amatör sporcular hastalık ve sakatlık durumunda hangi tedavi merkezlerini kullanabileceklerine dair bilgi düzeyleri nedir?

Tedavi sonrasında tahakkuk edecek olan ücretlerin kim tarafından karşılanacağına dair bilgi düzeyleri nedir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Lisanslı amatör sporcuların sosyal güvenlik ile ilgili sorunlarının ortaya konulması, amatör sporcuların sosyal güvenceleri açısından çözüm beklediği konuların tespiti açısından çalışma bulgularının yeni projeler önerme potansiyeli mevcuttur.

Bu çalışma kapsamına Mersin ilindeki sözleşmesiz lisanslı amatör sporcular dahil edilecek olup, sporcuların sosyal güvenlik haklarından faydalanma oranlarının belirlenmesi açısından bölgede bir ilk olması sebebi ile özgün bir çalışma olacaktır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu çalışma kapsamına Mersin ilindeki sözleşmesiz lisanslı amatör sporcular dahil edilmiştir.

Çalışmanın uygulanabilmesi için Mersin Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezi (Mersin) ve Spor Kulüplerinden gerekli izinler alındı anket çalışması yapıldı.

1.6. Toplum İçin Sosyal Güvenlik

1.6.1. Sosyal Güvenlik

İnsan yaşamının başlamasından sona ermesine kadar ki bölümü kapsayan ve yaşamı sona erdikten sonra hayatta kalanları ilgilendiren bir mevzudur. Bundan dolayıdır ki insan , yaşamının her aşamasında sosyal güvenlik ile karşı karşıyadır. İnsan hayata gözlerini açarken bile sosyal güvenliğin sağladığı imkanlarla dünyaya gelmektedir. İnsanların hastalanması sonucunda ihtiyaç duyduğu tedavi sürecinde sosyal güvenlik sisteminin çalışması neticesinde iyileşmektedir (Sosyal Güvenlik Kurumu, 2017).

1.6.2. Sosyal Güvenlik Kavramı

İnsan tabiatı gereği yaşamı boyunca ve yaşamını etkileyen olaylarla mecburen hep iç içe olmuştur. Yaşamayı sağlayan şartların bütünü, insanların ihtiyaç duyduğu güvende olma ve yaşam kalitesini iyileştirme durumu toplumlari ve insan hayatını etkilemektedir. Günden güne gelişen dünyanın teknoloji ve ekonomi alanındaki gelişmeleri ile sosyal alandaki ilerlemeler birbiri ile paralellik göstermektedir. Bu çerçevede Sosyal Güvenlik kavramı ; vazgeçilmez nitelikte ve evrensel bir yapıya bürünmüş, insan yaşamını risk altına alan olaylara karşı güvence arayışının neticesidir. (Sosyal güvenlik, 2018).

1.6.3. Sosyal Güvenliğin Amacı

Sosyal güvenlik sistemi, Toplumdaki fertlerin ihtiyaçlarını karşılamayı amaç edinir. Bu sistem minimum olarak toplumun yaşam kalitesini belirlemektedir. Muhtaçlık düzeyi toplumdan topluma değişiklik gösterir ve her toplum için ayrı bir düzeydedir. İnsan hayatı boyunca risk faktörleri ile savaşmada kendi olanakları ve çabası söz konusudur. Günümüzde, sosyal güvenlik sistemlerinin amaçlarını ülkelerin refah düzeyleri ve dünyadaki hızlı gelişmeler etkilemekte ve belirlemektedir. sosyal güvenliğin amacı: Mesleki, fizyolojik ve iktisadi alandaki sosyal risk faktörleri nedeniyle, bireylerin gelir düzeyinde azalma veya yok olma durumu söz konusu olduğunda, bireylerin iş gücünü, beden ve ruh sağlığını devam ettirebilecek yardımları toplumsal olarak yeniden tesis etmektir (Fişek, 1998).

1.6.4. Sosyal Güvenliğin Araçları

Toplumun refah düzeyinin belirlenmesinde önemli role sahiptir. Bu özelliğinden ötürü Sosyal güvenlik bir amaçtır. Sosyal Güvenliği topluma ulaşmasındaki araçları ise sigortalar, yapılan yardımlar ve sosyal hizmetlerdir. Sosyal sigortalar, yardım görececek olanın maddi katkıları ile işlerken, yapılacak yardımlar ve götürülecek hizmetler ilgili kişinin herhangi bir katkısı olmaksızın yada devletin sosyal politikaları gereği bütçeden yada hizmet adına kurulan dernek ve kuruluşlardan gönüllülük esasına dayalı olarak sağlanır. Bu açıdan sosyal sigortalar “primli” olarak kabul edilmekte, sosyal hizmetler ve sosyal yardımlar ise “primsiz” sosyal güvenlik sistemlerindedir (Tuncay, 2000).

Sosyal Yardımlar ve sosyal hizmetler ise insanların kendi bünye ve çevre şartlarından doğan veya kontrolleri dışında oluşan maddi ve manevi sosyal yoksunluklarının giderilmesi ve ihtiyaçlarının karşılanmasında, insanların kendilerine daha yeterli hale gelmelerinde ve başkalarına bağımlı olma hallerinin önlenmesinde, aile ilişkilerinin güçlenmesinde, birey, aile, grup ve toplumların sosyal işlevlerini başarıyla yerine getirmelerinde yardımcı olmak; insanların yaşam standartlarının iyileştirilmesi ve yükseltilmesini sağlamak amacıyla gerçekleştirilen koruyucu-önleyici, iyileştirici-rehabilite edici, değiştirici-geliştirici nitelikteki sistemli ve düzenli faaliyet ve programlar bütünüdür (İş ve Sosyal güvenlik, 2018).

1.7. Sosyal Risk ile Sosyal Güvenlik Arasındaki İlişki

Sosyal Sigortanın vazgeçilmez belirleyicileri olan güvenlik ve risktir. İnsanlar ve kurumlar risk altında yaşamlarını idame ettirirken güvenlik arzusu taşımaktadırlar. Buna olanak sağlayan sistem ise sigorta olmaktadır. Sigorta hesaplanabilen tüm riskleri belirli bir bedel karşılığında güvence altına almakta ve sigorta sistemine üye olanlar arasında riski paylaştırarak etkisi azaltmaya ve ortadan kaldırmaya çalışmaktadır. İnsanlar ve kurumlar varlıklarını sürdürdükçe, risk altında bulunmaya devam edecekler ve güvence arayacaklardır. Bu açıdan değerlendirildiğinde sigortanın uzun vadede insanlığa hizmet etmesi beklenen önemli bir organizasyon olarak varlığını sürdürmesi beklenmektedir (Sosyal Güvenlik ve Sosyal Hizmetler, 2017).

1.8. Türkiye’de Sosyal Güvenlik Uygulamalarının İçinde Spor Kulüpleri ve Sporcuların Yeri

Günümüzde; sosyal, kültürel, siyasi, ekonomik ve uluslararası alanda bir marka olan spor, insanların, devletlerin, şirketlerin, sporla ilgilenen medyanın da katkılarının olmasından dolayıdır ki çok yönlü etkileri olarak, bir kamu kurumu gibi yaşantımızın vazgeçilmeyen ögesi haline gelmiştir. Kitleleri olumlu olumsuz şekilde etkilemesinden dolayı hukuksal açıdan da incelenmesi ve gerekiyorsa bu konuda yeni düzenlemeler yapılması önemli hale gelmiştir.

Gelişen dünya ile beraber spor alanı da gelişmekte ve insan hayatının vazgeçilmez uğraşı olmaktadır. Dolayısı ile sporun her alanında bunu meslek olarak gören sporcu, idareci, antrenör gibi spor çalışanları ile birlikte sportif faaliyetler de artmaktadır. Neticede sporu meslek olarak gören ve bu işten hayatını kazananların sayısı giderek artmaktadır. Spor bizzat yapmakla beraber sporu meslek edinen insan sayısının çok fazla olduğu bilinmektedir. Sporun giderek genişleyen bir endüstri haline gelmesi ile beraber taraflar arasında yaşanan ekonomik uyuşmazlıkları gidermek üzere hukuk sistemi haricinde spor hukuku alanının varlığının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Spor hukuku; Spor alanını oluşturan bileşenler arasındaki uyuşmazlıkların spor etiğine uygun şekilde hukuksal çözümler bulan bir mercidir. (Küçükgüngör, 1998).

Bundan dolayıdır ki sosyal güvenlik sorunu yaşayan spor iştirakçilerinin; sporcular, teknik direktörler, antrenörler, kulüp yöneticileri, hakemler, masörler, doktorlar, fizyoterapistler, istatistikçiler, malzemecilerin sosyal güvenlik konusundaki sorunlarının çözümündeki spor hukuku devreye girmekle beraber, spor hukuku hem toplumla hem de toplumdaki kurumlarla doğrudan ilişkisi bulunmaktadır. Dolayısıyla spor; hukuk sisteminin düzenleme alanı içine girmektedir.

Türkiye de Amatör sporcuların mevzuattaki yeri netlik kazanmadığı belirtilmektedir. Amatör sporcuların sorunları henüz giderilmediği, spor alanında çalışanların sadece bir kısmının sosyal güvenlik durumlarının çözüme kavuştuğu göze çarpmaktadır.

1.8.1. Spor Kulüpleri ve Sosyal Güvenlik Hükümleri

İç işleri Bakanlığına bağlı 5253 sayılı Dernekler Kanununun Gençlik ve Spor Kulüpleri başlığı altında 14. maddesi gereğince Türk hukuk sisteminde spor kulüplerinin iki şekilde kurulduğu görülür. Buna göre; Türkiye'de spor kulüpleri, Dernekler Kanunu (DK) hükümleri gereğince dernek olarak veya Türk Ticaret Kanunu (TTK) gereğince şirket olarak kurulabilirler. Bu ayırmadaki en önemli iki fark dayandığı kanunlar ve kar amacı güdüp-gütmemeleridir. Birinci bölümdeki şirketleşme yalnızca profesyonel sporlar için öngörüldüğünden amatör sporlar için şirketleşmeden bahsedilemez. Bundan dolayı profesyonel futbol kulüplerinden şirketleşenler kastedilmektedir. Bunun dışında kalan spor kulüplerinin yapıları dernek niteliğindedir.

Dernekler Kanununa bağlı spor kulüplerinin dernek ve şirket olarak yapılanmasında işverenin mükellefiyeti açısından ayırım bulunmamaktadır. Ancak mesleki olarak bu işi icra eden profesyonel sporcuların 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanun'un 4/a maddesi uyarınca sigortalı sayıldığı, diğer tüm sporcuların spor faaliyetlerinden dolayı sosyal güvenlik uygulaması bakımından sigortalı olmadığını belirtmek gerekmektedir. Amatör sporcuların spor harici başka faaliyetlerinden ötürü 4/a kapsamında sigortalı sayılabilmektedirler. Bu kısımda anlatılmaya çalışacak sigortalılardan profesyonel futbolcular, masör, antrenör, malzemeci gibi diğer spor çalışanları, işveren veya işyerinden kasıt ise profesyonel şubesi olan spor kulübü ya da diğer spor elemanlarını çalıştıran dernek mahiyetindeki işveren veya işyerleridir. Spor kulübü işyerlerinin işveren vekili konumundaki kişiler ise işin tamamının yönetiminden sorumlu olan spor kulübü başkanları ve onun vekilleridir (Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği, 2005).

1.8.2. Spor Kulüplerinin Sporcu Sağlığını Korumaya Yönelik Yükümlülüğü

Spor kulübü, işverenleri sadece Sosyal Güvenlik Kurumuna kısa vadeli sigorta kolları primlerini bildirip ödemekle bütün sorumluluğunu yerine getirmiş sayılmamaktadır. Yatırılan primlerin yanında işverenler iş kazası ve meslek hastalığına karşı, sigortalıların sağlığını koruma ve iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygun şekilde hareket etmeleri gerekir. Aynı zamanda, işveren, çalışma esnasında kazaya uğrayan sigortalının sağlık durumu iyileşinceye

kadar ki olan sürede kurumu çeşitli sorumluluklar altındadır. Kurum; sağlık yardımı yapmakla mükelleftir.

Spor Kulüpleri pratikte sporcuların sağlığı ile ilgili mevcut devlet sistemi ve spor hekimliğinin yetersiz olmasından dolayı kulüp işverenleri sporcuların, sakatlık ve mesleki rahatsızlık ile genel sağlık sigortası yaptırmakla beraber özel sağlık sigortası da yaptırmakta, sporcuların sağlığını devlet olanaklarına bırakmayıp, özel ve hızlı müdahale şeklini seçmektedirler. Sporcuların sağlığı, spor kulüpleri için önem arz ettiğinden mevzuat hükümlerine uydukları ve ona çok yakın olduğu görülmektedir (Spor kulüpleri ve sporcu sağlığı,2013).

1.8.3.Sporcuların Tabi Oldukları Sosyal Güvenlik Hükümleri

Savaş (1989) “Sporla uğraşan, spor yapan kimse” olarak tanımladığı sporcuların, spor bileşenleri içerisinde sporun temelinde oldukları, olmazsa olmaz ve hatta en önemli kriteridir. Söz konusu sporculara 1982 Anayasa’sının Gençliğin Korunması başlıklı 58. maddesinde; “Devlet, istiklâl ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müspet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır. Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.” gibi hükümler göze çarpmakta ve devletin, gençleri her türlü duruma karşı koruyucu ve kollayıcı tedbirlerin alınacağı vurgusu yapılmaktadır.

Anayasa’da, Devletin Sporun Geliştirilmesi adına 59. Maddede, “Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyla korur.” ile “Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz” hükmü yer almaktadır. Buna istinaden sporun topluma yayılması ve hizmetin ulaştırılması görevi devlete aittir. Ülke toplumunu oluşturan insanların spor aktivitelerine katılabilmeleri için yapılan tesisler, toplum fertlerinin beden ruh sağlığına ve fiziksel verimliliğine yönelik çalışmalardır. Dolayısıyla genç bireylerin haklarının güvence altına alınması ve yatırımlarla sporu ve sporcuyla geliştirerek, sporu iş olarak kabul edenlerin haklarını korumak en başta gelmektedir. Sporcuların iş alanında ve sosyal güvenlik mevzuatındaki yerini belirlemek önem arz etmektedir. Dikkat edilmesi gereken “spor işleri faaliyet çeşidi” sıfatıyla İş alanındaki Kanunu’nun uygulama alanı içinde olmasına rağmen, sporcular bu İş Kanunu’nun uygulama alanı dışında tutulmuştur. Türkiye’de sporcular, amatör ve profesyonel olarak temel ayrımına tabi tutulmaktadır. Fakat alt başlıklar halinde analiz yapılmadığı da görülmektedir. Amatör sporcularında kazanç veya ücret karşılığı spor yapan birinci bölümde de yarı profesyonel

sporcular olarak belirtilen sporcuları da diğer amatör sporcularla bir tutmamak gerekir (Ekenci ,2009, S.424).

1.9. Amatör Sporcuların İçin Sosyal Güvenlik Hükümleri

Türkiye Cumhuriyetinin 1982 Anayasası ile “Gençliğin Korunması” adı altında 58. Maddesi gereği ile ülke geleceğinin gençler olduğu üzerinde durulması ve onların kollanması, geliştirilmesi ve yetiştirilmesi gerektiğini belirtilmektedir. Sporun geliştirilmesi ve tahkim başlıklı 59. maddesindeki hükümler ile de sporun kitlelere ulaşmasını ve yayılmasının teşvik edilmesi görevi devlete verilmiş bir görev olduğu vurgulanmıştır. Türkiye Cumhuriyetinin 1982 Anayasası 60. Maddesinde ki Sosyal Güvenlik Hakkı ile “Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.” hükmü ile de her ferdin sosyal güvenlik kapsamına alınması gerektiği vurgulanmıştır. Devlet, vatandaşların beden ve ruh sağlığını korumanın en iyi yolu olarak sporun öne çıktığını ve bunu teşvik edici tedbirlerin alınması gerektiğini ve başarılı sporcuları koruyacağını da mevzuat hükmü olan anayasal düzeyde vurgulamaktadır. Ülke gençliğinin ve diğer bireylerin eğitilmesi, yetiştirilmesi, geliştirilmesi, kötü ahlak ve alışkanlıklardan uzak tutacak en önemli ve etkili yollardan birisi spor veya genel bir ifade ile sportif aktivitelerdir. Türkiye, özellikle Avrupa ülkelerine oranla, genç ve dinamik nüfusa sahiptir. Bu nedenle insanlarımızda spor yapma isteği veya spora ilgi duymaktadır (Sporda Sosyal Güvenlik, 2011).

Türkiye'nin gelişmekte olan ülkeler sınıfında olması, özellikle gençlerimiz yaşamını idame edebilmesi anlamında ilk önce meslek sahibi olmakta ve sporu bir meslek olarak değil de hobi olarak yapılan aktivite olarak görmektedirler. Bunun sonunda da yaş ile beraber spordan soğumakta, kendini geliştirememekte ve sporu bırakmaktadır. Spor, sistemli ve düzenli olarak yapılan ve sporcuların kendini geliştirerek ve yetiştirerek yaptığı bir aktivitedir. Bu sporcuların yaptığı sporu devamlı ve istikrarlı yapmasını gerekirken olup sporculara şampiyonların yetişebileceği imkanlar sağlanmalıdır. Bu imkanların başında sosyal güvenlik, sporcunun sağlığı, iş ve sportif faaliyetler tesisi gibi spor yapmayı teşvik edici haklardır. Bu imkanların sağlanması, aynı zamanda ülke insanların sağlıklı, başarılı ve zinde tutacak bir uygulama olarak da görülmelidir. Sporcuların; spor yaşantıları süresi içinde yaptıkları sportif faaliyetler sırasında hastalanmaları ve kazaya uğrama riskleri sedanter bireylere göre daha fazladır. Sporcuların yaşları ilerledikçe sporu bırakmak durumunda olmaları ve spor gelirlerinin azalması ve kesilmesi ile zor dönemler geçirmektedirler. Böyle bir durumla karşılaşan amatör sporcular için sosyal güvenlik ve sosyal sigorta kollarının uygulanması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Sporculara uygulanması gereken olanaklar ile devamında ve geniş anlamda ülke ekonomisine kadar varan bir artı olacağı bir söz konusudur. Türkiye’de spor yapanlar küçük, yıldız, genç, büyük, ulusal ve uluslar arası gibi farklı kategorilerde yer almaktadır ve bunun yanında sporcuların değişik tutarlarda gelir elde ettiği görülmektedir(Sporda Sosyal Güvenlik, 2011).

Türkiye’de sporcular sosyal güvenlik hakları adına amatör ve profesyonel olarak iki temel unsura tabi tutulmaktadır. Bu genel ve temel ayrımın özünde sporcuların, spor karşılığı kazanç elde edip etmediği yatmaktadır. Yani, bir sporcu oynadığı veya yaptığı spor karşılığı gelir elde etmiyorsa amatör sporcu, gelir elde ediyorsa profesyonel sporcu olarak nitelendirilmektedir. Ancak, tanımlarda yer alan bu ayrıma ilgili mevzuatlara baktığımızda, doğruyu yansıtmadığını görülmektedir. Bunun nedeni ise, Türkiye’de tek profesyonel spor dalının futbol branşının oluşudur. Burada belirtilmesi ve özellikle vurgulanması gereken konuların başında Türkiye’de sporun profesyonel branşı ve sporcusu denildiğinde hukuki anlamda bunların futbol branşı ve futbolcular olduğudur. Buna karşın, basketbol, voleybol, hentbol, yüzme, boks, halter, taekwondo, güreş gibi popüler spor dalları başta olmak üzere, sporcuların spor faaliyetlerinden ötürü yüksek kazanç elde ettikleri bilinen bir gerçektir. Bu bağlamda, spor dalı hukuken amatör olsa da, sporcular tarafından gelir elde edilmesinden dolayı sporda gizli bir profesyonellikten ya da yarı profesyonellikten söz edilebilir. Amatör sporcuların; hastalık, sakatlık, iş kazası ve mesleki hastalık gibi durumlarını güvence altına alan sosyal sigortalar tarafından çalışmalar ve mevzuat hükümleri ortaya konulmuş ancak uygulamaya geçilmediği görülmektedir. Amatör Sporcular, 4857 sayılı İş Kanunu’nun 4. maddesinin (g) fıkrası uyarınca iş hukukunun dışına çıkarılmıştır. Ancak, tanımlar ve hukuku boşluklardan kaynaklı sebeplerden ötürü sosyal güvenlik mevzuatının içine alınmamış ve sosyal güvenlik hakları açısından ortada kalmışlardır (İmamoğlu, 1999, s.17).

1968-1969 yıllarında “Dahili Sigorta Fonu Tasarısı”, 1973 yılında “Sosyal ve Kazaya Karşı Sigorta Raporu”, 1979 yılında “Sporda Sosyal Güvenlik Modeli” (Keten Modeli), - Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın Sosyal Güvenlik Bakanlığıyla, 1981 yılında icra planında işbirliği protokolü yapılması, -Amatör Lisanslı sporcuların 1982 yılı icra planında yer alması, - Gençlik ve Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporlarının Beşinci Beş yıllık Kalkınma Planında; Lisanslı amatör sporculara yapılması gereken “Sağlık ve Sosyal Yardımlar için Esaslar ve Fon Teşkilatı Yönetmeliği”, - 04.11.1986 tarihindeki “Sporcuların Sosyal Güvenliklerine ilişkin Tutanak”, - 03.02.1988 tarihli “Amatör Sporcuların Sosyal Güvenliklerinin Desteklenmesine ilişkin Protokol”, - 13.04.1989 tarihli “Amatör Sporcuların Sosyal Güvenliklerine ilişkin Protokol”, - Amatör sporcuların sosyal güvenlik haklarının karara bağlanması amacı ile 24.09.1997 tarihli 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu’nun 86. maddesine göre “Topluluk Sigortasına” veya 1479 sayılı Kanununun 79. maddesi hükmüne istinaden “İsteğe Bağlı Sigortaya” ya tabi olmak üzere, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü ve Bağ-Kur Genel Müdürlüğü arasında sporcuların sosyal güvenlikleri üzerine çalışmaların yapıldığı ve protokolün imzalandığı görülmektedir (Sporda Sosyal Güvenlik, 2011).

1.9.1. Amatör Sporcular için Sağlık Bakanlığı İle Spordan Sorumlu Devlet Bakanlığı Arasında İmzalanan Protokol

Türk Gençliğinin beden ve ruh sağlığını en üst düzeyde tutmak ve Türk Sporunun kalkınmasına katkıda bulunmak amacıyla Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı ve bağımsız federasyonlar ile Türkiye Futbol Federasyonunda lisanslı olup herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşunun sağlık yardımından yararlanamayan amatör sporculara, Bakanlığımıza bağlı sağlık hizmet sunucularından sağlık hizmeti satın alınması konusunda hazırlanan protokol 10/04/2013 tarihinde imzalanmış olup, protokolün bir kopyası ekte gönderilmiştir. İlişik protokolün 12 nci maddesi uyarınca, imza tarihini takiben bir ay sonra (10/05/2013) yürürlüğe girecektir. Protokol hükümleri uyarınca Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı federasyonlardan lisanslı ve herhangi bir sosyal güvencesi bulunmayan amatör sporcular, Spor Bakanlığına bağlı sağlık hizmet sunucularına, protokol ekinde yer alan (Ek-1) sporcu sevk formu düzenlenerek (varsa) Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü tabiplerince, kurum tabibi bulunmaması halinde Gençlik ve Spor İl veya İlçe Müdürlüklerince sevk edileceklerdir. Acil hallerde sağlık hizmet sunucularına yapılacak başvurularda herhangi bir sevk işlemi ve belge aranmaksızın sporcunun muayene ve tedavisi derhal sağlanacak ve sevk işlemleri usulüne uygun olarak bilahare tamamlattırılacaktır. Sporcunun mağduriyetine ve acil sağlık hizmetlerinde aksaklık ve sorunlara sebebiyet verilmemesi için acil vakalara ilişkin müracaatlarda, öngörülen bu hususlara titizlikle riayet edilecek aksine yapılacak uygulamalardan ilgili kurum amirleri doğrudan sorumlu tutulacaklardır. Protokol kapsamındaki sporculara ayakta ve yatarak verilecek sağlık hizmetlerine ilişkin giderler müracaat tarihinde yürürlükte bulunan Sağlık Uygulama Talimatı usul ve esasları ile fiyat tarifeleri üzerinden ücretlendirilerek ilgili Gençlik ve Spor İl veya İlçe Müdürlüğü'ne fatura edilecektir. Fatura bedelleri ilgili sağlık hizmet sunucusunun göstereceği hesaba en geç bir ay içerisinde ödenecektir (Amatör Sporcuların Tedavi Protokolü, 2013)

1.10. Geniş Anlamda Sosyal Güvenlik

1.10.1. Sosyal Güvenlik ve Bireysel Güvence

Hukuk sistemine sahip ülkelerde olduğu gibi ülkemizdeki hukuk sistemi toplum üzerindeki tesirleri engellemeye ve riskle karşılaşan insanlarımıza hem ekonomik hem sosyal güvence sağlamak için çalışır. İnsanların yaşamlarına devam etmeleri için ihtiyaç duyulan her şeye sahip oldukları meslek faaliyetleri sayesinde ulaşmaktadır. Sahip olunan mesleğin herhangi bir nedenden dolayı sona ermesi sonucunda sosyal güvenlik sistemi devreye giriyor ve mesleki yaşantısı kesintiye uğrayan insanlara kazanç sağlamaktadır. Sosyal güvenlik ve bireysel güvence sayesinde insanlar mesleğine geri dönünceye kadar, normal bir yaşam sürene kadar ki süreci kontrol etmekte ve önlem almaktadır (Sosyal Güvenlik ve Bireysel Güvence, 2016).

1.10.2. Sosyal Güvenliğin Önleme Fonksiyonu

Sosyal güvenlik, risk faktörleri nedeni ile durumsal anlamda insanların gelirinin azalması, gelirinin kesintiye uğraması yada giderlerin fazlaşması insanların gelir-gider istikrarını bozmaktadır. Dolayısıyla risklere önlem almak üzere birbirini tamamlayan nitelikli iki alternatifin insanlara ekonomik güvence ve sosyal yardımlarla mümkün olmaktadır (Sosyal Güvenlik ve Bireysel Güvence, 2016).

1.10.3. Sosyal Güvenlik ve Kişiliğin Geliştirilmesi

Sosyal güvenliğin insanlar üzerindeki etkisi nedeni ile kişiliğin gelişimine yönelik çalışmalarda esas olan insanların mutluluğudur. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde yer alan “Herkes toplumun bir ferdi olarak sosyal güvenlik hakkına sahiptir; sosyal güvenlik, bireyin onuru, kişiliğinin geliştirilmesi için kaçınılmaz ekonomik, sosyal ve kültürel hakların tatmin edilmesi temeline dayanır” hükmü sosyal güvenlik kavramından esinlenmiştir (Sosyal Güvenlik ve Bireysel Güvence, 2016).

1.10.4. Sosyal Güvenlik Kavramının Evrensel Boyutları

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 10 Aralık 1948 tarihinde kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirisi “Her kişinin, toplumun üyesi olarak, sosyal güvenlik hakkına sahip olduğu” ilkesi ile beraber, Uluslar arası alanda işbirliği, toplumsal destek, insanlar için gerekli olan kültürel ve sosyal adalet, ülkenin ekonomisi ve gelir kaynakları insanın sosyal güvenliği ile ilgili evrensel boyutunu ortaya koymaktadır (Sosyal Güvenlik ve Bireysel Güvence, 2016).

1.10.5. Sosyal Güvenliğin Yaygınlaştırılması

Sosyal güvenliğin yaygınlaştırılmasında ilk olarak kapsamındaki risklerin sayısının artırılması ikincisi ise kapsamındaki nüfusun genişlemesidir. Sosyal Güvenliğin var olduğundan itibaren yaygınlaşma süreci olmuş ve genişlemeye yönelik eğilimde olmaktadır (Sosyal Güvenlik ve Bireysel Güvence, 2016).

1.10.5.1. Kişiler Açısından Kapsamın Genişletilmesi

Asgari düzeyde kazanç sağlayan çalışanlar, sosyal sigortalar sistemi içinde yer almakta ve işçinin mesleğini icra edemediği dönemlerde ise gelirinin yerine geçecek kazanç sağlamayı yine sosyal güvenlik sisteminden hedeflemektedir. Toplumun tüm bireylerine ulaşan bir sosyal güvenlik sisteminin kişiler arası etkileşiminde ve genişlemesinden söz etmek mümkün (Sosyal Güvenlik ve Bireysel Güvence, 2016).

1.10.5.2. Sosyal Riskler Açısından Kapsamın Genişletilmesi

Hayatın içinde var olan risk faktörlerinin işçilerin çalışma gücünü etkilemesinden dolayı, gerçekleşen yada gerçekleşecek durumlara karşı kendini koruma anlayışı zamanla toplumun tüm fertlerini etkileyen bir anlayışa dönüşmüştür. Bu anlamda sosyal güvenlik insan hayatının başlangıcından ölümüne kadar olan kısmını kapsamakta ve tüm boyutları ile ortaya koymaktadır (Sosyal Güvenlik ve Bireysel Güvence, 2016).

1.11.Sporla Sosyal Güvenlik

Sporcu, insanın doğayla doğrudan ilişkisi, toplumdaki işbölümü ve uzmanlaşma yeteneği, kazanılan bedensel beceri ve geliştirilen yöntemleri, ekonomik bir kazanım aracı olarak kullanılması, dinlendirici, eğlendirici bir biçimde toplumsal boş zamana uygulayan; oyun, oyalanma ve işten uzaklaşma araçlarını genellikle örgütsel bir çatı altında teknik, estetik, ve fizik kuralları içerisinde yürüten ve gözetilen kişidir (Sporla Sosyal Güvenlik, 2011).

Mesleki yaşantıları yanında bağlı oldukları kulüpte herhangi bir maddi kazanç sağlamayan amatör sporcuların İş Hukuku ile ilgili bağlantıları olmamaktadır. Profesyonel sporcular ise sporu bir meslek olarak edinmesi sonucu kazanç sağlamasından dolayı bağlı oldukları federasyonlarca ihtiyaçları göz önünde bulundurularak düzenlemelere tabi olmaktadır (Sporla Sosyal Güvenlik, 2011).

Ancak sporcular 4857 sayılı İş Kanunu'nun 4/g bendi ile kanun kapsamı dışında bırakıldıklarından bu kanun açısından işçi sayılmamaktadırlar. Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan 1475 sayılı İş Kanunu'nun 5/9'uncu bent düzenlemesi de benzer bir hüküm içermekteydi (Sporla Sosyal Güvenlik, 2011).

1.11.1. Amatör Sporcuların Sigortalılığı

Amatör sporcular kendi mesleki yaşantıları yanında amatörce uğraştıkları spordan herhangi bir ücret almadan katıldıkları faaliyetler neticesinde kulüp ile herhangi bir sözleşmeleri olmadığından sigortaya bağlı olmamaktadırlar. Ancak 08.10.1997 tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Spordan Sorumlu Devlet Bakanlığı arasında imzalanan protokol ile dernekler yasasına göre kurulan ve amatör sporculardan oluşan dernek, birlik, federasyon veya başka kuruluşların Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri aracılığı ile Sosyal Sigortalar Kurumuna başvurmaları halinde, iş kazaları ve meslek hastalıkları, hastalık, analık, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası kollarından birine, bir kaçına veya tümüne tabi tutulmak üzere topluluk sözleşmesi imzalamak suretiyle amatör sporculara sosyal güvenlik imkanı getirilmiştir. Daha sonra bu imkan 01.10.2008 günü yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile Topluluk Sigortalılığı sona erdiğinden amatör sporcuların sosyal güvenliği artık yoktur (Sporcuların Sosyal Güvenlik Hakları, 2015).

1.11.2. Sosyal Güvenliğin Tarihsel Gelişimi

Ekonomik ve hukuksal anlamda öncü ve önde olan ülkelerde sosyal güvenliğin ortaya çıktığı görülmektedir. Toplumlardaki sosyal güvenliğin ihtiyacı ve ortaya çıkışı evrimsel bir dönüşüme benzetilmektedir. Tarihsel süreç içerisinde sosyal güvenliğin oluşma koşulları ve bu konudaki ilk adımlar gelişmiş devletlerde meydana geldiği ifade edilmektedir (Sporcuların Sosyal Güvenlik Hakları, 2015).

1.11.3. Gelişmiş Ülkeler

Avrupa ülkelerinin sosyal ve ekonomik alanlardaki atılımlar sosyal güvenliğin gelişmesinin zeminini hazır hale getirdiği ve yönlendirme yaptığı görülmektedir. Özellikle Batı Avrupa'da Klasik dönem yaşanırken sosyal sigortaların kabulü edilmesi ve I.Dünya savaşı sonrasına denk gelen dönemdir. Sanayi devriminden etkilenen bu dönem Sosyal güvenliğin temel yapı taşları ile ilgili çalışmalar yapılmasına neden olmuştur. Ekonomik anlamda zorlukların yaşanması ile birlikte kentlere göçün başladığı, işçi sınıfının bu dönemlerde oluştuğu, çalışanların yaşamlarını devam ettirmek adına zor çalışma koşulları içinde bulunmuşlardır. İşçilerin çalışma zorunluluğunun olması, göçün artması ile birlikte zor çalışma koşulları sosyal güvenlik yönünden olumsuz bir tablo oluşmuş ve ekonomik anlamda güvensizlik meydana gelmiştir. 19. Yüzyılın sonlarında ise özellikle işçi sınıfının sorunları ortaya çıkmış ve buna yönelik çözümler bulunmaya çalışılmıştır. Avrupa ülkeleri toplumlarını oluşturan insanların sadece işçi sınıfının olmadığı diğer bireylerin ekonomik güvencelerini sağlamaya yönelik sistemler geliştirmişlerdir. Bu çalışmalar neticesinde Avrupa ülkelerinde hem işçi hem diğer bireylere yönelik sosyal güvenliğin insanın temel hakkı olarak kabul edilmiştir (Sporcuların Sosyal Güvenlik Hakları, 2015).

1.12. Amatörlük Nedir?

Amatörlük; Beden eğitimi ve spor aktiviteleri ile benzeri faaliyetlerin yapılması, hayatını devamı ettirmek için herhangi bir gelir elde etmeden ve sportif aktivitelere katılacağından gelir beklentisi olmaksızın, belli kurallara uygun olarak yapılan beden ve ruh sağlığını sağlayıcı ve geliştirici nitelikteki faaliyetlerin tümüne amatörlük denir. Amatör; "Para kazanmak amacıyla değil, sadece zevk için spor yapan" kişilerdir (Keten, 1993,s.14).

Amatör spor; "Bir ülkenin federasyonunca amatör olarak yapılması kararlaştırılmış spor dalı" olarak tanımlanmaktadır (Savaş, 1989,s. 12).

Evcil ve Geçer (2004) amatör sporcuları, "Bir spor dalında meslek edinme amacı olmaksızın faaliyet gösterenler" olarak ifade etmektedir. Amatör sporcuların gelirlerini yaptığı spor karşılığı değil de başka faaliyetler ve iş karşılığı elde eden kimseler olduğu, sporu sadece zevk için yapıldığı, boş zamanlarının değerlendirilmesi veya hobi için yaptığı anlaşılmaktadır. Türkiye'de özerk yapıya sahip futbol haricinde tüm branşlar amatör olarak kabul edilmektedir. Spor, maddi kazanç sağlamak için yapan hentbol, basketbol, atıcılık, tenis, voleybol, güreş, boks gibi spor dallarında faaliyet gösteren sporcuların amatörlüğü tartışılmaktadır. Bu duruma istinaden Türkiye'de faaliyet gösteren sporcuları amatör veya profesyonel diye ayırmak mevzuat açısından yetersizdir. Çünkü futbol dışındaki yağlı güreş, güreş, boks, tenis, basketbol, hentbol, tenis, voleybol gibi birçok spor branşında faaliyet gösteren sporcuların da maddi kazanç elde etmek için spor yaptığı bilinmektedir. Bu sporcular transfer ücreti ödenmekte, maç primleri verilmekte, aylık ücret gibi değişik adlar altında gelir sağlamaktadırlar. Bundan

dolayıdır ki günümüzde hukuken amatör olan spor branşlarında da gerçekte profesyonellik vardır. Hukuki açıdan amatör sayılan birçok sporcu, sporu maddi kazanç karşılığında ve kulüplerine sözleşmeyle bağlı olarak faaliyetlere katıldıklarından, resmi olmasa da fiili olarak profesyonel sporcu olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Türkiye Basketbol Federasyonu'nca hazırlanıp tarafından onaylanarak yürürlüğe giren 'Sözleşmeli Sporcular Tescil ve Lisans Talimatı'nda Profesyonel Futbol Talimatı'ndaki hükümlere benzer bölümler yer almaktadır. Bu talimata göre kulüpler ve sporcular, basketbol federasyonu tarafından hazırlanan sözleşmeye imza atmaktadır. Söz konusu bu talimatta bu sözleşmeye imza atan sporcular, profesyonel değil de "sözleşmeli sporcu" ismini almaktadır. Sonuç olarak, hukuken herhangi bir düzenleme yapılmadığında ve hukuki boşluklarla birlikte devam etmektedir. Başka bir deyişle, mevzuatta amatör olsa bile birçok spor dalında ve sporcularda profesyonellik söz konusudur. (Petek, 2002, s.82).

1.12.1. Profesyonel Sporcular

Profesyonellik, Türk Dil Kurumu'nun büyük Türkçe sözlüğünde; "Bir işi kazanç sağlamak amacıyla yapan kimsedir. Profesyonel; "Yaşamını idame ettirmek için bağlı bulunduğu kulüpten aldığı belirli bir ücret ile sağlayan (sporcu)", profesyonel sporcu; "Profesyonelce spor yapan kimse" anlamındadır. Dolayısıyla, profesyonel sporcu, bir sporu bir meslek olarak seçmiş ve kazanç elde eden kimsedir. Alper (2003) ise profesyonel sporcu; "Herhangi bir spor yapmayı kendine meslek edinen ve bundan kazanç sağlayanlar" olarak tanımlamaktadır, ayrıca bu kişiler kulüplerin gösterdiği yerlerde, belirlenmiş çalışma saatlerinde ve kulüp temsilcisinin emir ve talimatları altında sporla ilgili faaliyetleri yerine getirmektedir. Türk sporunda sadece futbol, 1951 yılında Futbol Profesyonellik Talimatnamesi ile profesyonel olarak kabul edilen tek spor dalıdır. Türkiye'de profesyonellik hukuken sadece futbolda olduğu için diğer spor dallarındaki sporcular profesyonel sporcular gibi gelir elde etseler de hukuki olarak profesyonellikten söz etmek mümkün değildir. Profesyonel futbolcular, Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferi Talimatı'nın 3. maddesinde; "Bir kulüple yazılı sözleşme yapmış olan ve kendisine futbol faaliyetleri kapsamında yaptığı harcamalardan daha fazla miktarda ödeme yapılan futbolcular" olarak ifade edilmektedir. Bir futbolcunun amatörlük-profesyonellik arası geçiş durumları Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferi Talimatı'nın 5. ve 6. maddesinde açıklanmıştır (Petek, 2002, s. 81).

1.12.2. Gençlik ve Spor Bakanlığınca Sporcuların Sosyal Güvenliği için Yapılan Çalışmalar ve Raporları

Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından 1972 yılında bakanlığın bünyesinde, belli bir nitelik ve düzeye ulaşmış sporcuların teşviki, himayeleri ve sosyal yaşantılarında yardım ve güvence sağlanması amacı ile "Sporcuların Sigortası, Sağlığı, Çalışma ve Yaşama Şartlarının Geliştirilmesi ve Güvenlik Altına Alınmasıyla İlgili Tedbirlerin Araştırılması Komisyonu" oluşturulmuştur. Bu

komisyon amatör sporcuların işsizlikten ve sosyal yaşantılarının sıkıntılarında şikâyetçi oldukları vurgulanmış; bu durumlara çözüm olarak sporcuya iş sağlanması, burs verilmesi ve sporcuyu spor yöneticiliğine yöneltme gibi teklifler ortaya konulmuştur. Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından, gene 1972 yılında, daha önce oluşturulan “Sporcuların Sigortası, Sağlığı, Çalışma ve Yaşama Şartlarının Geliştirilmesi ve Güvenlik Altına Alınmasıyla İlgili Tedbirlerin Araştırılması Komisyonu” tarafından, spor sağlığı işlerinin düzenlenmesi, spor yapanların sporla ilişkili ve genel sağlıkların, spor kazaları da dahil olmak üzere korunması amacıyla; lisanslı amatör ve profesyonel sporcular, spora yeni başlayacaklar ve spor yönetici, antrenör, hakem vb.’nin lisans alırken, vize ve aktarma yaparken yıllık sağlık kontrollerinden geçirilmelerinin, sağlık sicillerinin tutulmasının vb.’lerini kapsayan “Sporcu Sağlığı Raporu” hazırlanmıştır. Bu raporun sonunda, spor sağlığı hizmetlerini yürütmek için bir spor sağlığı fonu kurulması ve sporcuların ücretsiz tedavi edilmelerine ilişkin değerlendirme ve teklifler ortaya konulmuştur. GSB tarafından oluşturulan “Sporcuların Sigortası, Sağlığı, Çalışma ve Yaşama Şartlarının Geliştirilmesi ve Güvenlik Altına Alınmasıyla İlgili Tedbirlerin Araştırılması Komisyonu”na Sosyal ve Kazaya Karşı Sigorta adıyla hazırlanan bir başka raporda, sporculara ve spor yöneticilerine yönelik, sosyal ve spor yaşamlarında bazı sosyal güvenlikler sağlanıp, zamanla bir sosyal güvenlik sisteminin bütünlenmesi önerisinde bulunulup, belirtilen kişilerin sosyal sigorta yoluyla özellikle spor kazaları riskine karşı garanti altına alınmaları amaçlanmıştır. Belirtilen amaca göre, sporcuların lisans aldıkları andan itibaren bir katılım payı karşılığı çalışanlara sağlanan sigorta garantilerinden yararlanma ve iş hayatına girmeleri durumunda bu haklarını sürdürme, katılım payının başlangıçta isteğe bağlı ancak daha sonra zorunlu olması, bu katılım payı karşılığında maluliyet ve ölüm hallerinde tazminat ödenmesi, alt ve üst limitleri belli tedavi giderlerinin karşılanması, katılma payı ödemelerinin katılımın sona ermesi ve kendi isteği ile sigortadan ayrılma gibi durumlar belirlenmiştir (Sporda Sosyal Güvenlik, 2011).

1.12.3. Çalışma Gruplarının Görüş ve Teklifleri

Sporcuların Sosyal Güvenliği için hazırlanan raporda; sporcuların iş konusunda çözüme kavuşmayan bir durumun olduğu, bu durumun amatör bir sporcunun iyi performans gösterdiği ve parlak bir dönemine denk gelmesi ile sosyal yaşamının sorunları olduğu vurgulanmaktadır. Sporcuya iş sağlanması için teklif ve görüşler;

“Belirli bir niteliğe ve düzeye ulaşmış, gelecek vadeden amatör bir sporcuya işe alınmasında yardımcı olunması, öncelik sağlanması, yabancı ülkelerde örneğine rastlandığı gibi, sporcunun dalında gelişme ve ilerleme kaydetmesine olanaklar verilmesi bakımından yerinde bir tedbir olacaktır.”

Yapılan çalışmalar sonucu alınan tedbirlerin ardından işi olmayan sporcunun işe alınmasının yaratacağı durumlarla ilgili teklifler ortaya konulmuş ve Sporcunun iş için kamu

kuruluşlarına alınması konusunda tercih ve öncelik sağlanmalı mı? sorusu incelenmiş olup, sonucunda; 1961 Anayasasının 58. Maddesinin, “Her Türk kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir denilmektedir. Hizmete alınmada, ödevin gerektirdiği niteliklerden başka hiç ayırım gözetilmez.” Hükmüne istinaden sporcuların kamu kuruluşlarına alınmada sağlanması planlanan önceliğin tanınmasının olanaksız olduğu ve demokratik olmayacağı; fakat kamu kuruluşlarına alınırken aranacak nitelikler arasında spor özgeçmişı, spor bilgisi v.s. istenirse Anayasaya aykırı olmayacağı ve spor kurum ve kuruluşlarımızın usulüne uygun şekilde bu sporcuları tercihen işe alınmasının bu hususta emsal teşkil eden uygulamaların da olduğu belirtilmiştir. Kamusal alan dışındaki özel kesimlerle ilgili olarak da, özel kuruluşların münferiden (tek başlarına) veya birleşerek, bazı sahalarda himayeci olmak, geliştirici çalışmalara imkanlar sağlamak amacıyla, fonlar ve iş sahaları, araştırma kurumları kurdukları; başarılı ve zirvedeki sporcular için iş ya da başka yönlerden himayeye yönelmiş bazı tedbirlerin alınmasının, bu kuruluşlarca mümkün olup olmadığının araştırılması, bir olanak yaratılabilirse, özel kuruluşlarla işbirliğine yönelebileceği belirtilmiştir. Genel anlamda herhangi bir branşta yeteneğe sahip ve belirli seviyeye gelmiş amatör sporcuların kendilerine sağlanan maddi olanaklardan faydalanmaları ve öğrenimlerine devam etmeleri konusunda spor yöneticileri tarafından destek verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Eğitim öğretime devam eden sporcu-öğrencilerin antrenman ve müsabakaların özel zamanlarını aldığı, ders çalışma kalitesi ve süresini etkilediği vurgulanmıştır. Konu ile ilgili değerlendirmeler sonucu aşağıda belirtilen teklifler sıralanmıştır:

1. Amatör, nitelikli ve gelecek vadeden sporculara, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı alanlarda çalışabilecekleri, Üniversitenin Lisans dallarında kontenjanlar ayrılarak, mecburi hizmet yüklemeyen bursla öğrenimlerine devam etmeleri sağlanmalıdır.

2. Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı olarak kurulacak okullarda, devlet tarafından her türlü iâşe ve ibate karşılanacak şekilde, yatılı statüde konaklayacak sporcu-öğrencilere yer verilmesi durumunda belirtilen sporculara ücretsiz kontenjanlar ayrılmalıdır.

3. Sporcuların yüksek öğrenimlerini yapmak istedikleri üniversite ve fakültenin giriş sınavını kazanmaları koşulu ile öğrenim kredisi verilmesi sistemi kurulmalıdır.

4. Gençlik ve Spor Bakanlığına tarafından sporculara burs ve öğrenim kredisi verme sisteminin oluşturulması ve bununla ilgili hazırlanacak bir yönetmelik ve devlet bütçesi dahiline girebileceği anlaşılmaktadır.

5. Bu konuda alternatif olarak Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunun öğrenim kredisi imkânlarından bu amaç için kontenjan ayrılması suretiyle yararlanıp yararlanamayacağı konularında da bir inceleme yapılmalıdır.

6. İstikbal vadeden yetenekli sporculara burs kredisi verilmek üzere öğrenim imkânlarının sağlanması sisteminin kurulması, geliştirilmesi ve sonuçlarının alınması

durumunda kapsamının genişletilmesi yönünde ileride çalışmaların yapılması öngörülmektedir (Sporda Sosyal Güvenlik, 2011).

1.12.4. Sporcu spor yöneticiliğine yönelme

Çalışmalar sonucu sunulan raporda amatör sporculara iş alanlarının ve imkanlarının sağlanması ve sporcu-öğrencilere burs verilmesinin yanında yetenekli ve niteliğe sahip sporcuların, sporculuk hayatlarını sonlandırmalarından sonra onları sporu yönetmek üzere spor yöneticiliğine teşvik etmeye ilişkin görüş ve teklifler ortaya konulmuştur. Daha önce spor yapmış bireylerin sporu yönetmek üzere yönlendirilmeli ve bu amaçla süreç iyi yönetilerek yetiştirilmeli tercih ve öncelik verilen bir politikanın takip edilmesi sporculara sağlanacak sosyal güvenlikler içinde değerlendirilmiştir. Bu yönde adım atacak sporcuların, spor alanlarında açılacak okullarda eğitilmeleri, burslarla desteklenmesi sağlanmalı, bilgi birikimlerini arttırmak üzere spor yöneticiliğine teşvik edilmesi vurgulanmıştır (Sporda Sosyal Güvenlik, 2011).

1.12.5. Spor Sağlığı Fonu

Çalışma gruplarının üzerinde durduğu ve çözüme kavuşturulması gereken önemli başlıklardan olan spor Sağlığı fonunun oluşturulması olarak karşımıza çıkmaktadır. Raporda; Spor yöneten devlet kurumunun görevleri arasında sporcu sağlığı hizmetlerinin yürütülmesi ve bu hizmet giderlerinin sporu yöneten kuruluş tarafından karşılanması gerektiği vurgulanmaktadır. Devlet kuruluşuna bağlı ve spor sağlığı görevlerini yürütmek için bir spor sağlığı fonu kurulması değerlendirmesi yapılmıştır. Spor sağlığı fonuna aktarılacak gelirler; Spor Bakanlığına bağlı taşra teşkilatlarındaki müsabakaların hasılatlarından pay ayrılarak ve diğer kaynaklardan oluşturulabileceği belirtilmiş ve sporcuların tedavilerinin ücretsiz olması hususunda tedbirlerin alınması önem arz etmektedir (Sporda Sosyal Güvenlik, 2011).

1.12.6. Sigortalılığın amacı ve kapsamı

Amatör sporcular için yapılan sosyal güvenlik çalışmasında, ülkemizde sporcu sağlığı, sosyal güvence ve sigorta sistemi kapsamı dışında, beden eğitimi ve spor çalışanlarının bir kısmına hizmet sunulduğu; spor sağlığı adı altında maddi olarak destek görenlerin, yetenekli ve istikbali öngörülmüş sporcu sayılarının sınırlı oldukları belirtilmiştir. Amatör veya profesyonel lisansa sahip sporcuların herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna bağlı olmamasına rağmen beden eğitimi ve spor faaliyetlerinde sosyal sigortalı olmaları sayılmaları gerekliliği meydana gelmektedir. Kamu alanlarında finans desteği, üyelerin aidatları, müsabakaya katılan seyircilerden pay alınması gibi uygulamaların yararlı olacağı belirtilmiştir. (Üçışık, 1999).

Çalışmalar iki farklı statüde profesyonel ve amatör spor olarak değerlendirilmiştir. Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından görevlendirilen komisyonun raporuna istinaden profesyonel sporcuların, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 86. maddesindeki "Topluluk Sigortası" kapsamına girmeleri gerektiği ancak bu dönemdeki sosyal güvenlik

uygulamaları sporcular ve çalıştırıcılar için "işçi" statüsünde değerlendirildikleri belirtilmektedir. Dayanak; 1475 sayılı İş Kanununun 1. Maddesindeki; *"Bir hizmet akdine dayanarak herhangi bir işte ücret karşılığı çalışan kişiye işçi, işçi çalıştıran tüzel veya gerçek kişiye işveren, işin yapıldığı yere işyeri denir...beden ve mesleki eğitim yerleri...de işyerinden sayılır."*denilmektedir. Bu konuda aynı kanunun 5. maddesinin 9. Sırasında sporculardan bahsedildiği ancak sporcular ifadesinden herhangi bir sözleşmesi olmayan ve kulüpte amatör statüde olanları kapsadığını ifade edilmektedir (Can, 1991).

Amatör spor ve sporcu ile ilgili yapılan değerlendirmelerde, Lisanslı sporcuların sigortalanması veya sosyal güvenliğe sistemi içine dahil edilmesi, kamu da böyle bir model çalışma yapılmadığı, buna istinaden sadece yurtdışındaki yarışmalara katılacaklar için seyahatle ilgili sigortada belirtilen ve başarılı sporcuları destekleyen Türk Sporunun Geliştirilmesi Fonu'ndan tüm giderlerin karşılandığı belirtilmiştir. Fon ile Ulusal ve Uluslararası yarışmalarda yetenekli ve başarılı olabilecek sporcuların kamp, gidiş-gelişi, kurs, seminer, ek gıda ile sağlık giderlerinin tedarik edilmesinin amaçlandığı; bu olanaklardan yararlanmayı hak eden sporcuların, antrenman ve müsabaka esnasında kazaya uğramaları ve sakatlanmaları durumunda tedavi masraflarının karşılanacağı da hükme bağlandığı belirtilmektedir. Yönetmelik kapsamında sporculara mali kaynak sağlayarak süreli olarak ödüllendirmek gerektiği, branş bazında bu uygulamanın yaralı olduğu ve iyi bir gelişme olarak görülmesine rağmen, sporcular için başarı seviyesinin ödüllendirilmesi yönteminin sporcu teşvik edeceği fakat sosyal güvenlik bakımından yeterli olmadığı belirtilmiştir. Ayrıca amatör sporcuların yarışma ve antrenmanlarda sakatlanmaları neticesinde tedavileri devlet kurumları tarafından yapılacağı ve masraflarının karşılanacağı belli olmasına rağmen bu uygulama amatör sporcu sigortalamamaktadır. Spor alanında çalışan diğer ortakların (hakem, gözlemci, kamp yöneticileri vb. gibi) sigorta sistemi içinde hizmetin tamamlayıcılığı olmasından dolayı bu konuda çalışma yapılması gerektiği belirtilmektedir. Bu alanda iş görenlerin profesyonel sporcuların sahip olduğu haklar gibi sosyal sigortaya bağlanmaları ve bu alanda yapılacak çalışma ile kapsam genişletilmeli ki; sakatlanmaları, ölüm ve meslek hastalığı gibi durumlarda çözüme kavuşturulmaları gerektiği ifade edilmektedir. Bu bağlamda Sosyal güvenlik sisteminin devlet politikalar ile belirlenerek sigorta primleri ve fonlar ile oluşturulması ve bir sisteme bağlanması belirtilmektedir (Can 1991).

1.12.7. Modelde belirlenen hedef ve politikalar

Modelin uygulanabilmesi aşamasında belirlenen politika ve ilkeler :

- 1) Spora hizmet eden iştirakçilerin sakatlanmaları ve hastalanmalarına yol açabilecek her duruma karşı sigorta kapsamına alınmaları temel ilke olmalıdır.

- 2) Kamu yönetiminin himayesi altında Beden eğitimi ve sporda sakatlanma ve hastalanma gibi durumlara karşı sigorta sistemi içine almak üzere sistem oluşturmak ilkesi belirlenmelidir.
- 3) Sigortasız sporcular, antrenörler ve spor alanındaki diğer görevliler, beden eğitimi ve spor faaliyetlerine katılmaları sakıncalı görülmektedir.
- 4) Sportif aktivitelere katılan herkese bir lisans çıkarılması zorunlu hale gelmelidir. Lisansta yaş sınırlaması olmamalı, lisans üzerinde sigorta numarası bulunmalıdır.

İki maddeyle ilgili olarak Fişek (1998):

"Burada asıl önemli olan "sosyal güvenlik sisteminin" kavramın mantığına uygun olarak "zorunlu" biçimde işletilmesidir. Bunun için de, devlet spor hiyerarşisini kuran özel yasada, devletin "sporda sosyal güvenlik" konusundaki denetim, gözetim, yol gösterme, yaptırma ve eşgüdüm yetkilerini kesin çizgilerle belirleyen özel bir maddeye yer vermek; üye olunmadıkça meslek çalışması yapılamayan (spor özelinde "spor yapılamayan") kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun (spor özelinde "federasyonlar") özel yasasına ayrıca konulacak bir maddeyle de, Keten'in "sigortalı olmayan hiç bir sporcu, çalıştırıcı ve görevli beden eğitimi ve spor faaliyetine katılamaz. Beden eğitimi ve sporla ilgili olan herkese bir lisans verilmesi zorunludur. Adı geçen sigorta numarası bu lisans üzerinde bulunmalıdır" önerisine yasal gerçeklik-geçerlik kazandırmak gerekir." diyerek konuya ilişkin görüşlerini belirtmiştir.

- 5) Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 86. Maddesi gereği sporun ortakları ve kulüplerdeki amatör sporcular, yöneticiler, hakemler, gözlemciler ve antrenörler "Topluluk Sigortasına" bağlanması gerekmekte olduğu ifade edilmektedir.
- 6) Topluluk sigortasına bağlı sigortalılardan gelir düzeyi dikkate alınarak sportif faaliyetlerde, beden eğitimi ve spor alanında yaptıkları göreve istiaiden "sigorta katılım" payı alınmalıdır.
- 7) Sigorta Katılım payı, sportif aktivitelere katılım sağlayan amatör sporcuların bağlı olduğu kulüp tarafından karşılanmalıdır.
- 8) Müsabakalara katılımcıların tamamında sigorta fonuna aktarılmak üzere bir defalığına sigorta keseneği adı altında ücret tahsis edilmelidir.
- 9) Amatör sporcular için ana amaç sigortalanmaları ve sosyal güvenliklerinin sağlanmasıdır. Bu amaç doğrultusunda yönetmelik hükümlerinde gerekli görülmesi halinde değişiklik yapılmalıdır.
- 10) Kamu alanından gelmesi planlanan katkıların rasyonel şekilde belirlenerek sakatlık, hastalık ve kaza olayları ile ilgili sigorta işlemleri yapılmalıdır.
- 11) Sigortalanmalarında kamu katkısı yanında yaptıkları görev gereği aldıkları ücretlerden prim için kesinti yapılacaklar arasında müsabaka gözlemcisi, hakem vb. gibi geçici görevlilerdir (Keten 1979).

Politika ve İlkelerle ilgili yukarıda bahsedilen çalışmalar neticesinde; Kanundaki maddeler gereği profesyonel olarak işini icra eden sporcu ve yöneticilerin “Sosyal Sigortalar” içine alınmasının imkan dahilinde olduğu ancak amatör sporcu ve yöneticilerinin sigortalanmasının ise sadece “topluluk sigortası” ile mümkün olduğu belirtilmektedir. (Can 1991). Amatör sporcu ve spor yöneticilerinin sigortalanması için gerekli görülen topluluk sigortası kavramı, belirtilen dönemdeki 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu’nun 86. maddesinde yerini alırken, günümüzde geçerli olan 5510 sayılı “Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu”nda yer almamaktadır. Bu yüzden spor yöneticilerinin ve amatör sporcuların sigorta kapsamına alınması için önerilen topluluk sigortası çözüm önerisi günümüz koşullarında geçerli değildir.

1.12.8.Hukuki Boyutu Açısından Sporda Sosyal Güvenlik

Anayasamızda spor ve spora ilişkin hükümler, üçüncü bölümdeki “Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler” başlığı altında, sporun geliştirilmesi alt başlığındaki 59. maddede yer almaktadır. Bu maddede, “ *Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyla korur.*” ve (Ek fıkra: 17/3/2011-6214/1 md.) “*Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz*” denilmektedir. Yine Anayasamızda sosyal güvenlik hakları ile ilgili olarak 60. Maddede “*Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.*” Denilmektedir. İki maddede hem spor hem de sosyal güvenlikle ilgili sorumluluğu devlet üstlenmiştir. Anayasanın 59. maddesinde belirtilen, “*Devlet başarılı sporcuyla korur.*” ifadesi ile sporcular korunmak için başarı kriterinin olması gerekmekte ancak her sporcunun başarılı ve milli sporcu olamayacağını, sporcu başarı elde ettikten sonra koruma altına alınan sporcuların başarılı olana kadar herhangi tehlike ile karşılaşmayacağı anlamına geleceğini, bu düşüncenin geçerli olmadığını ifade edip, konuyla ilgili olarak Anayasanın 64. maddesinde “sanatın ve sanatçının” korunmasına ilişkin, “*Devlet, sanat faaliyetlerini ve sanatçıyı korur.*” şeklinde net bir ifadenin olduğu, herhangi bir ayırım yapılmadan bütün sanatçıların korunmasının amaçlandığı vurgulanmıştır. Bu noktadan hareketle de Anayasanın 59. maddesinin, “*Devlet her türlü spor faaliyetinin düzenlenmesi, yürütülmesi ve spor sevgisinin kitlelere yayılması için gereken tedbirleri alır. Devlet sporcuyla korur ve teşvik eder.*” şeklinde düzenlenmesinin daha doğru olabileceğini belirtmiştir (“Sporda Sosyal Güvenlik”, 2011).

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Türkiye Futbol Federasyonu ile Özerk yapıya sahip spor federasyonlarınca Ülkemiz sporcularının hukuki anlamdaki mevcut durumları spor hukuku adı altında belirlendiği görülmektedir. Ülkemizde sadece futbol branşı profesyonel

olarak icra edilmektedir. Futbol Federasyonu futbol ile ilgili düzenleme yapma, talimat çıkarma yetkisi ile hem amatör hem profesyonel sporcuların hukuki durumlarını belirlemektedir.

Hukuksal anlamda futbol haricindeki bütün branşlar amatör olarak sayılmaktadır. Amatör sporla ilgili bütün düzenleme ve talimat yapma yetkisi Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne aittir. İş Kanunu, Borçlar Kanunu, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu ile hukuki statüdeki idari düzenlemelerle spor çalışanları, kulüplerle sporcular arasındaki ilişkileri değerlendirmek gerektiğini belirtmektedir (Küçükgüngör, 2007).

1.13. Amatör Sporda Sosyal Güvenlik

1.13.1. 3289 Sayılı GSGM kanunu çerçevesinde durum

Resmi Gazetenin 28 Mayıs 1986 tarih ve 19120 numaralı sayısında yayımlanarak yürürlüğe giren 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, ülkemiz sporuna Anayasanın ilgili hükümleri gereği yönlendirme yapan, spor mevzuatının çatısını oluşturan ve spor hukukunun temel kaynaklarından biridir. Bu kanunun görevleri incelendiğinde, özellikle amatör spor faaliyetleri ve diğer spor hizmetlerin yürütülmesine yönelik hükümlerin olduğu görülmektedir (Amatör Sporda Sosyal Güvenlik, 2011).

Amatör sporda; Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, sporcuların sosyal güvenlikleri ile ilgili çalışmalar yapılması, çeşitli tedbirlerin alınması ve düzenlemesi görevini üstlenmektedir. Kanunda, başarılı sporculara ve çalıştıracılarına ayni ve nakdi yardım yapmak ve yapılmasını sağlamak, sporcuların sigortalanması işlemlerini yapmak ve yaptırmak, sporcu sağlığı ile ilgili gerekli tedbirleri almak, başarılı sporcuları ödüllendirmek, sporcu sağlık merkezleri açmak, açtırmak, işletmek, işletilmesine yardımcı olmak (Kanun md 2/g-n), GSGM'nin görevleri arasında sayılmaktadır. Kanunda, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü merkez ve taşra personeli ile sporcuların sosyal güvenliğini düzenleyici tedbirler konusunda, Genel Müdürlüğün Merkez Danışma Kuruluna ilgili yönetmelikleri düzenleyerek görüş bildirme görevi verilmiştir (Kanun md 10/g).

Merkez Danışma Kurulu tarafından hazırlanan yönetmelik hükümlerini yerine getirmek için Genel Müdürlüğün Ana Hizmet Birimleri arasında yer alan Sağlık İşleri Daire Başkanlığı oluşturulmuştur (Kanun md 4/c). Sağlık İşleri Daire Başkanlığı verilen görevleri, bünyesinde oluşturulan, Destek Hizmetleri Şube Müdürlüğü, Sporcu Eğitim ve Sağlık Merkezleri Şube Müdürlüğü, SESAM Müdürlüğü gibi birimleri vasıtasıyla yerine getirmektedir. Merkez Danışma Kurulu tarafından Genel Müdürlüğün Teşkilat ve görevleri Hakkındaki Kanunun 8. ve 10. maddelerine dayanılarak "Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Sağlık Yüksek Kurulu Kuruluş ve Çalışma Yönetmeliği" hazırlanmıştır. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün görevlendirdiği Kurulun hazırladığı yönetmeliğin amacı, Teşkilat bünyesinde yer alan lisanslı sporcuların

sağlığına önem verilerek korunmasının sağlanması, sporcuların performansları kayıt altına alınarak takip edilmesi ve geliştirilmesi ile özellikle sporda sağlık konularında hizmet verecek Sağlık Yüksek Kurulunun, kuruluş ve çalışmasıyla ilgili usul ve esasları düzenlemek şeklinde belirtildikten sonra, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü teşkilatındaki sporcuların performans gelişimine yönelik bilimsel ve uygulamalı çalışmalarını, lisanslı sporcuların sağlığını, spor aktivitelerinin yapıldığı tesislerde verilecek sağlık hizmetleri kriterlerini, dopinge mücadele edilmesi konularında çalışmalar yapacak uzman kişileri, sporcuları, antrenörleri, teknik direktörleri, sporcu sağlık merkezlerini, spor eğitimi, sağlık ve araştırma merkezleri ile Türkiye Doping Kontrol Merkezinin, bu yönetmeliğin kapsamını oluşturduğu belirtilmiştir (Amatör Sporda Sosyal Güvenlik, 2011).

1.14.Sporcu Eğitim, Sağlık ve Araştırma Merkezi / SESAM

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde 1986 yılında kuruldu. SESAM'ın görevi Olimpiyatlara hazırlanan milli sporculara eğitim ve sağlık konusunda destek vermektir. Poliklinik Hizmetleri; Sporcu lisans muayeneleri; milli takım sporcuları, Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezi ve Sporcu Eğitim Merkezi sporcularının genel sağlık muayeneleri; spor yaralanmaları teşhis ve tedavisi; personel başvurularına yönelik poliklinik hizmetleri verilmektedir. Poliklinikte çalışan hemşireler tarafından; İstirahat EKG, Kan alma, Tedavi uygulamaları (pansuman, enjeksiyon, tansiyon ölçme vb.), İlaç ve tıbbi sarf malzemesi alım, saklanma ve takip işlemleri, yapılmaktadır. Ayrıca "Spor Hekimliği Polikliniğinde" akupunktur, elektro akupunktur, kuru iğneleme, nöral terapi ve mezoterapi de uygulanmaktadır. Sporcu Sağlığı Eğitimi Projesi kapsamında spor yaralanmalarından korunma; ilkyardım ve kişisel hijyen; spor beslenmesinde optimal spor performansına ulaşabilmek için yeterli ve dengeli beslenmenin, yeterli sıvı tüketiminin, vücut ağırlık ve vücut bileşimlerinin kontrolünün önemi; ergenlik dönemindeki fiziksel, bilişsel ve psiko-sosyal gelişimler ve istismar konularında eğitimler verilmektedir (Sporcu Eğitimi ve Sağlığı Merkezi, 1986).

1-Ağız ve Diş Sağlığı Ünitesi

Uygulanan teşhis ve tedavi hizmetleri;

- a. Ağız içi ve çevre doku muayenesi (ilk muayene)
- b. Teşhis amaçlı RVG görüntüleme sistemi,
- c. Tedavi;

2-Beslenme ve Diyet Birimi

3-Psikolojik Değerlendirme ve Müdahale Birimi

4.Fizyoterapi ve Sportif Rehabilitasyon Birimi

5.Performans Birimi

Uygulanan Performans Testleri

a) Aerobik Kapasite Testi

1) Maksimum Oksijen Tüketim Testi

2) Laktat Testleridir (Sporcu Eğitimi ve Sağlığı Merkezi, 1986).

2. KONUyla İLGİLİ YAPILAN ARAŞTIRMALAR

2.1. Sporda Sosyal Güvenlik

Türkiye’de Sporda Sosyal Güvenliğe yönelik yapılan değerlendirme ve çalışmalara bakıldığında, aslında Türkiye Cumhuriyetinin ilk dönemlerinden itibaren spor ve sporcu sağlığı temelli yaklaşımların olduğu görülmekte, örneğin TİCİ döneminde sıhhat cüzdanı dağıtılması ve sakatlanan sporcuların teşkilat tarafından tedavi ettirileceği kararının alınması önemli gelişmelerden biri olduğu ancak incelendiğinde spor, sporcu sağlığı ve sosyal güvenliklerine yönelik hazırlanan tasarılar, teklifler her defasında kesinlik kazanamamış, dolayısıyla yürürlüğe giremediği, konuyla ilgili geçmişten bugüne yapılmış çalışmaların neredeyse tamamında, eksik görülen noktanın amatör sporcuların sosyal güvenliği olduğu vurgulanmış, bu duruma ilişkin birçok öneri ortaya konulduğu fakat bugün itibari ile bakıldığında halen daha bu konuya tam manasıyla bir çözüm yolu bulunmadığını vurgulamıştır (Öner, S. 2011). Sporda Sosyal Güvenlik Yüksek Lisans Tezi. (Erişim no :298693).

2.2. Türkiye’de Sosyal Güvenlik Sistemi ve Bireysel Emeklilik

Sosyal güvenlik, zenginden fakire yaşlıdan gence toplumun tüm kesimini kapsayan bir toplumsal dayanışma sisteminin olduğu, toplumsal dayanışmanın insanlık tarihi kadar eski bir kavramdır ve tarih boyunca tüm toplumlarda çeşitli şekillerde ve farklı adlar altında toplumsal dayanışma gerçekleştirildiğini, toplumsal dayanışmanın kurumsal bir hale getirilmesi ise sosyal güvenlik sistemlerinin kurulması ile oluştuğunu, modern anlamda sosyal güvenlik sistemi ilk olarak Almanya Başbakanı Bismarck tarafından yapılan çalışmalarla ortaya çıktığını vurgulamıştır. İnsanlar hayatları boyunca mesleki, fizyolojik, ekonomik olmak üzere çeşitli sosyal tehlikeler ile karşılaşabileceğini, bu beklenmeyen tehlikeler sonucunda kişiler iş kaybı ve buna bağlı olarak gelir kaybına maruz kalabileceğini, sosyal güvenlik sisteminin temel amacı bu sebeplerden dolayı gelir kaybına uğrayan kişilere asgari yaşam standartlarını sürdürebilmeleri için imkân sağladığını ifade etmiştir (Yıldırım,İ. 2011). Türkiye’de Sosyal Güvenlik Sistemi ve Bireysel Emeklilik Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Bilim Dalı, Niğde.

2.3. Sosyal Güvenlik Sistemi ve Türkiye Sosyal Güvenlik Sisteminin Süreç Analizi

Sosyal güvenlik, sürekli ortaya çıkan riskler sonucu bireylerin yaşam kalitesinde meydana gelen olumsuzlukları önlemeye yönelik olarak ortaya çıktığını, bu sosyal güvenliğin doğrudan amacı olduğu, sosyal güvenliğin dolaylı amacı ise sosyal adaleti sağlamakla birlikte toplum arasındaki ekonomik dengeyi de sağlamak olduğu, sosyal güvenlik is kazaları, hastalık, analık, işsizlik, yaşlılık, malullük, ölüm gibi en çok rastlanan ve en çok kişilere zarar veren sosyal riskleri de kapsama alarak sosyal koruma sağlamaya çalıştığını vurgulamıştır. Sosyal sigortalar, sosyal yardımlar ve sosyal hizmetler de sosyal güvenliğin araçlarını oluşturduğunu, uygulamada bu yöntemler birbirlerini tamamlayacak şekilde karma olarak uygulandığını, aralarındaki fark

sadece kaynak kullanımını sağlanmasında ortaya çıktığını, sosyal sigortalarda yardım görecektir kişi de katkıda bulunurken, sosyal yardım ve sosyal hizmetlerde böyle bir katkının olmadığı, devlet kısmen ya da tamamen kaynak sağlanmasında katkı yaptığını ifade etmektedir (Altın,İ. 2010) Sosyal Güvenlik Sistemi ve Türkiye Sosyal Güvenlik Sisteminin Süreç Analizi Yüksek Lisans Tezi. (Erişim no:278551)

2.4.Türkiye’de Spor Kulüpleri ve Sporculara Yönelik Sosyal Güvenlik Uygulamaları

Sosyal güvenlik, insanları hayat boyu risklere ve tehlikelere karşı koruyan ve/veya bunların etkilerini en aza indirmeye çalışan bir sistem olduğu, aynı zamanda çalışanlarla birlikte çalışanların bakmakla yükümlü olduğu kişileri de içine aldığından ülke nüfusunun tamamına yakınına ilgilendirdiğini, uzun süre sportif çalışmalar sonucu başarıya ulaşan, devletini ve milletini dünya çapında temsil eden sporcular, bu faaliyetleri yaparken veya daha sonrasında bazı risklerle karşı karşıya kaldığını, sakatlık, yaralanma, hastalanma, hatta ölüme varan tehlikelerle karşılaşmakta, daha sonraki dönemlerde de yaşının ilerleyip spor yapamaması durumunda da maddi veya manevi olarak bakıma muhtaç ve ihtiyaç sahibi durumuna düştüğünü ifade etmektedir. Spor kulüplerinin sosyal güvenlik mevzuatı açısından birçok yükümlülükleri bulunduğu ve bu yükümlülükleri yerine getirme adına başlıca şartlar arasında spor kulübü işyerlerinin kurumsallaşma süreçlerini tamamlaması ve finans sorununu çözmesi gelmektedir. Amatör sporcuların sosyal güvenliğinden çok sağlık sigortaları adına günümüze kadar bazı protokol ve yönetmelikler imzalanmış, ancak bunlar teoriden öteye uygulama aşamasına pek geçememiştir. Günümüze kadar amatör sporcular adına uygulanan en olumlu ve uygun sistem topluluk sigortası uygulamasıdır. Bu uygulamada amatör sporcular toplu bir şekilde dernek veya birlik gibi teşekküller aracılığıyla genel müdürlüğün taşra teşkilatına başvurarak topluluk sigortası kapsamına girebilmişlerdir. (Mil,H.İ. 2010) Türkiye’de Spor Kulüpleri ve Sporculara Yönelik Sosyal Güvenlik Uygulamaları Analizi Yüksek Lisans Tezi. Ankara Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara.

2.5.Türk Sosyal Güvenlik Hukukunda Sigortalı Kavramı

Tüm dünyada olduğu gibi Türk Sosyal Güvenlik sistemi de çok karmaşık ve ciddi sorunlarla karşı karşıya kaldığı, bu sorunların başında hiç kuşkusuz finansman sorunu geldiğin, sosyal güvenlik kurumlarının açıkları çığ gibi büyümekte ve zorunlu olarak kurumların açıkları genel bütçeden yapılan transferlerle kapatılmaya çalışıldığı, sosyal güvenlik sisteminin mevcut sorunların çözümü amacıyla sistemde köklü değişiklikler içeren yeni bir sosyal güvenlik modeline ihtiyaç duyulduğunu vurgulamıştır (Saka,Ö. 2009) Türk Sosyal Güvenlik Hukukunda Sigortalı Kavramı Yüksek Lisans Tezi. (Erişim no: 240283).

2.6.Türk Sosyal Güvenlik Hukukunda Genel Sağlık Sigortası

Bütün bireyler, insanoğlunun yaradılışından bu yana hastalık, kaza, analık, engellilik (malullük), yaşlılık, ölüm ve işsizlik gibi gelir kayıpları ile gider artışları yaşatan durumlarla karşılaşma endişelerini sürekli yaşadığı, insanın doğal yaşam süreci içinde bu risklerin birden fazlasıyla karşılaşmamasının imkansız olduğu ve özellikle hastalık riski, insanın yaşamında her an karşılaşabileceği, geçici ya da sürekli iş göremezliğe neden olabilecek, kişinin maddi ve manevi tüm kazanımlarını kayba dönüştürebilecek risklerden biridir. Sosyal güvenlik sistemleri, anılan bu risklerin tahakkuku durumunda kişilerin gelir kayıplarını ve gider artışlarını telafi etmeye çalıştığı, uluslar, hastalık risklerine karşı sürekli olarak sağlık sistemlerini daha etkili ve verimli hale getirmek için uğraş verdiği ve bu uğraşlar ve sonuçları, ülkelerin özellikle siyasal, sosyal ve ekonomik yapılarından etkilendiği, sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi için yapılan çalışmalar daha çok hizmetlerin finansmanı ve sunumu konularına odaklanmakta olduğunu ifade etmiştir (Arpat, B. 2009) Türk Sosyal Güvenlik Hukukunda Genel Sağlık Sigortası Yüksek Lisans Tezi. (Erişim no:253254).

2.6.Sosyal Güvenlik Hakkı

Sosyal güvenlik hakkı, toplumdaki tüm bireyleri, toplumsal yaşamda karşılaşılacak sosyal risklere karşı koruyan bir hak olduğundan, bu nitelikte bir hakkın ortaya çıkışı II. Dünya Savaşı sonrası döneme rastlamakta olduğu, II. Dünya Savaşı sonrasında, sosyal güvenliğin bir insan hakkı niteliği kazanması, sosyal güvenliğin genellik ve zorunluluk ilkeleri ile gerçekleştiğini, bununla birlikte, 19. yy'de çalışmaya sıkı sıkıya bağlı olan sosyal güvenlik, 20. yy'de geniş anlamı ile kabul görerek insan hakları arasında yerini alırken, çalımsa koşulundan bağımsız olarak belirli risklere maruz kalan herkesi kapsama almış, yalnızca çalışanların değil, çalışan-çalışmayan ayırımı yapılmaksızın gereksinimi olan herkesin hakkı olarak kabul edilmiştir. Ancak, 1970'li yıllardan sonra küreselleşme ve neo liberal politikalar ile birlikte, sosyal güvenlik harcamalarının rekabet dezavantajı yaratan bir faktör olarak görülmesi nedeniyle, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetlerine ayrılan kaynakların olabildiğince sınırlandırılması temel politika olduğunu vurgulamıştır (Aydın,M.A. 2009) Sosyal Güvenlik Hakkı Yüksek Lisans Tezi. Konya Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Konya.

2.8.Sosyal Güvenlik Sistemlerinde Uyum Sorunu ve Denetim Mekanizmalarında

Etkinliğin Sağlanması

Türkiye'de ekonomik ve sosyal yaşamın özellikleri ile işgücü piyasalarının yapısal sorunlarından kaynaklı olarak sosyal güvenlik sistemine uyum sorunu, sistemin kurumsal ve finansal açıdan sürdürülebilirliğine ilişkin öncelikli bir sorun alanı olma özelliğini korumak olduğu, yaşanan sorunlar gerçekleştirilen çalışmalar ile son yıllarda azalma eğilimine girmiş olsa da, kayıt dışı istihdamın halen oldukça yüksek boyutlarda seyretmesi sisteme uyum

sorununun varlığını koruduğunu gösterdiğini ifade etmişlerdir. Başta kayıt dışı istihdamın azaltılması olmak üzere, sisteme uyum sorunlarını en aza indirmek ve ortadan kaldırmak için denetim sistemlerinin etkinliğini güncel tartışmalar ışığında artırmaya yönelik çabalar, sadece sosyal güvenlik sistemlerinin sürdürülebilmesi açasından değil, sosyal güvenliğin toplumsal refaha ve toplumsal barışa yaptığı katkı ile birlikte göz önüne alındığında ülkenin geleceği açasından büyük önem taşıdığını vurgulamışlardır (Gökbayrak ve Özşuca, 2012).

3. YÖNTEM

Araştırmada verilerin toplanmasında tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama yöntemi, geçmişte ya da halen var olan durumun var olduğu şekliyle betimlendiği bir araştırma yöntemidir (Karasar,2012; Kuzu,2013).

3.1. Araştırma Modeli

Sosyal güvencesi olmayan lisanslı amatör sporcuların herhangi bir nedenden dolayı tamamen veya geçici olarak beden ve ruh sağlığını yitirmeleri durumunda ihtiyaçları olacak sağlık yardımlarının devlet tarafından sağlandığı hakkındaki bilgi düzeylerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada betimsel tarama modellerinden genel tarama modeli kullanılmıştır (Karasar, 2015).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, Mersin ilindeki 15072 faal sporcu oluşturmaktadır. Tesadüfi yöntemle 1600 kişiye anket uygulanmış ve bunların 398'i çalışma grubuna dahil edilmiştir.

Örneklem grubunda Mersin ilinde bulunan atletizm, atıcılık, bocce, badminton, basketbol, cimnastik, boks, futbol, güreş, eskrim, hentbol, judo, kickboks, muay thai, taekwondo, voleybol, okçuluk ve yüzme branşlarında sağlık güvencesi olmayan 398 lisanslı amatör sporcu yer almaktadır. Çalışmaya 178 kadın sporcu ve 220 erkek sporcu olmak üzere toplam 398 lisanslı sağlık güvencesi olmayan amatör sporcu katılmıştır.

3.2.1. İşlem Yolu

Verilerin toplanması sürecinde, araştırmacı tarafından katılımcılara araştırmanın amacı, kapsamı ve elde edilecek bilgilerin gizliliğinin korunmasına yönelik gerekli açıklamalar yapılmıştır. Araştırmaya yalnızca katılmaya gönüllü sporcular dâhil edilmiştir.

Sporcuların özelliklerini betimlemek amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan "Amatör Sporcu Bilgi Düzeyi Formu" kullanılmıştır.

Veriler, son iki spor sezonunda yapılan müsabakalara katılan aktif sporculardan toplanmıştır. Sporculara formun uygulanması araştırmacı tarafından yapılmıştır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Sporcuların bilgi düzeylerini betimlemek amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan "Amatör Sporcu Bilgi Düzeyi Formu" kullanılmıştır. Bu form, Sağlık güvencesi olmayan lisanslı amatör sporcuların hastalanmaları veya sakatlanmaları durumunda devlet hastanelerinde ücretsiz faydalanabileceklerini, tedavileri sonucunda sağlık kurumuna ödenecek ücretin GHSİM tarafından ödendiğini, Tedavi olmak üzere hastaneye gitmeden önce GHSİM den almaları gereken formların doldurmaları ve izlenecek yolu bildiklerini tespit etmek, Lisanslı amatör sporcuların sahip olduğu hakları bilip bilmedikleri ile ilgili bilgi düzeylerini betimlemek amacıyla oluşturulmuştur. Amatör Sporcu Bilgi Düzeyi formu oluşturulurken kapsam açısından

bir sosyal güvenlik uzmanı, anlaşılabilirliği ve uygunluğu açısından da lme değerlendirme uzmanından görüş alınmıştır.

3.4. Veri Analizi

Veriler, bilgisayarlı istatistik paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Sporcuların bilgi düzeylerini ortaya koymak amacıyla betimsel istatistik türleri olan frekans ve yüzdelik hesaplamalardan yararlanılmıştır.

4. BULGULAR

Sosyal Güvencesi olmayan lisanslı amatör sporcuların sağlık giderlerinin karşılanmasına ilişkin bilgilendirme anketinde yer alan maddelere ait frekans ve yüzdeler;

Evren olarak Mersin İlindeki 15072 faal sporcu kapsam dahiline alınmıştır. Tesadüfi yöntemle 1600 kişiye anket uygulanmış ve bunların arasından sözleşmesi yada sağlık güvencesi olmayan 398 lisanslı amatör sporcu örneklem grubuna dahil edilmiştir.

Tablo 4.1. Betimsel İstatistikler

Mersin İli Faal Sporcu Sayısı	15072
Anket uygulanan kişi sayısı	1600
Herhangi bir sosyal güvencesi olmayan faal sporcu sayısı	398

Tablo 4.2. Sağlık Güvencesi olmayan katılımcıların cinsiyet dağılımları

Gruplar	N	%
Kadın	178	% 44,72
Erkek	220	% 55,28
Toplam	398	% 100

Örneklem grubunun tamamı ebeveynlerinin herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna bağlı olmadıkları ve kendilerinin de herhangi bir spor kulübüne veya tüzel bir kimliğe bağlı sözleşmeli sporcu olmadıklarını beyan etmiştir. Dolayısıyla sporcuların hem ebeveynleri hem de kendilerinin sağlık güvencesi olmadığından dolayı sakatlanmaları veya hastalanmaları durumunda sağlık kurumlarına sevk işlemleri, muayene, tedavi ve tahakkuk edecek ücret devlet eliyle ödenmektedir. Bu durumda antrenman ve müsabaka esnasında ya da haricinde olası bir sakatlık, hastalık gibi durumların teşhis ve tedavi edilmesi sağlık güvencesi olmadan mümkün olabilir (Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2018)

Buna binaen örneklem grubunun sakatlık geçirmesine dair veriler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 4.3. Katılımcıların Müsabakalarda sakatlanıp sakatlanmadığına dair veriler

Gruplar	Sakatlık yaşayan	%	Sakatlık yaşamayan	%	Toplam
Kadın	52	%29,21	126	%70,79	178
Erkek	50	%22,72	170	%77,28	220
Toplam	102	%25,62	296	%74,38	398

Aktif spor yaşamına devam eden katılımcıların devam ettikleri sezon içindeki müsabakalarda sakatlanan kadın sporcu sayısı 52 (%29,21) iken sakatlık yaşamayan kadın

sporcu 126 (%70,79) sakatlık yaşayan erkek sporcu 50 (%22,72), sakatlık yaşamayan sporcu sayısı 170 (%77,28) olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.4. Katılımcıların aktif lisanslı sporculuk hayatında hastalanıp hastalanmadığına dair veriler

Gruplar	Hastalandım	%	Hastalanmadım	%	Toplam
Kadın	58	%32,58	120	%67,42	178
Erkek	73	%33,18	147	%66,82	220
Toplam	131	%32,91	267	%67,09	398

Aktif spor yaşamına devam eden katılımcılar devam ettikleri sezon süresi içinde hastalanan kadın sporcu sayısı 58 (%32,58), hastalanmayan kadın sporcu 120 (%67,42), hastalanan erkek sporcu 73 (%33,18), hastalanmayan sporcu sayısı 147 (%66,82) olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.5. Katılımcıların sezon içinde hastalanmaları veya sakatlanmaları durumunda tedavi için tercih ettikleri kurumların oranları

Gruplar	Devlet Hastanesi	%	Özel Hastane	%	Aile Sağlığı Merkezi	%
Kadın	124	%69,66	68	%38,20	103	%57,86
Erkek	181	%82,27	74	%33,63	133	%60,45
Toplam	305	%76,63	142	%35,67	236	%59,29

Katılımcı sporcuların müsabaka sezonunda hastalanmaları veya sakatlanmaları durumunda Devlet Hastanelerine giden sporcu sayısı 305 (%76,63), Özel Hastaneye giden sporcu sayısı 142 (%35,67) ve Aile Sağlığı Merkezine giden sporcu sayısı 236 (%59,29) olarak tespit edilmiştir.

Tablo 4.6. Katılımcıların sezon içinde hastalandığı veya sakatlandığı zaman hastanelere işlem ücreti ödemeleriyle ilgili veriler.

Gruplar	Hastaneye Ücret		Hastaneye Ücret		Toplam
	Ödedim	%	Ödemedim	%	
Kadın	154	%86,51	24	%13,49	178
Erkek	183	%83,18	37	%16,82	220
Toplam	337	%84,67	61	%15,33	398

Katılımcı sporcuların müsabaka sezonunda hastalanmaları veya sakatlanmaları durumunda tedavi amaçlı gittikleri hastanede, lisanslı amatör sporculara devletin sunduğu olanaklardan habersiz bir şekilde kadın sporcuların 154, erkek sporcuların 183 ü işlem ücreti ödediklerini tespit edilmiştir.

Tablo 4.7. Lisanslı amatör sporcuların kulüplerle sözleşmeleri olmadığından sigortalı sayılıp sayılmadığı ile ilgili bilgi düzeylerine ait veriler.

Gruplar	Sigortalı Sayılmadığını		Sigortalı Sayılmadığını		Toplam
	Biliyorum	%	Bilmiyorum	%	
Kadın	42	%23,59	136	%76,41	178
Erkek	47	%21,36	173	%78,64	220
Toplam	89	%22,36	309	%87,64	398

Katılımcı lisanslı amatör sporcular bağlı oldukları spor kulübü ile sözleşme imzalamadıkları için sigortalı sayılmadığını bilmeyen sporcu oranı %87,64 (309). Başka bir deyişle sağlık güvencesinden yararlanmak için sözleşmeli sporcu olması gerektiğini bilmemektedir.

Tablo 4.8. Sağlık Güvencesi olmayan lisanslı amatör sporcuların, devlet hastanelerinde muayene ve tedavi olmaları durumunda ücret ödemeyeceğine dair bilgi düzeyleri

Gruplar	Hastaneye ücret		Hastaneye ücret		Toplam
	ödenmeyeceğini biliyorum	%	ödenmeyeceğini bilmiyorum	%	
Kadın	54	%30,33	124	%69,67	178
Erkek	66	%30	154	%70	220
Toplam	120	%30,15	278	%69,85	398

Sağlık Güvencesi olmayan lisanslı amatör sporcuların müsabaka sezonunda devlete bağlı sağlık kuruluşunda muayene veya tedavi olmaları durumunda herhangi bir ücret ödemeyeceklerini bilen sporcu sayısı 120 (%30,15), bilmeyenler ise 278(%69,85) sporcu olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.9. Lisanslı amatör sporcuların tedavileri sonucunda tahakkuk edecek ücretin GHSİM tarafından ödendiğini bilip bilmediklerine ait veriler

Gruplar	GHSİM tarafından	%	GHSİM tarafından	%	Toplam
	ödendiğini biliyorum		ödendiğini bilmiyorum		
Kadın	33	%18,53	145	%81,47	178
Erkek	38	%17,27	182	%82,63	220
Toplam	71	%17,83	327	%82,17	398

Lisanslı amatör sporcuların muayene veya tedavileri sonucunda hastaneye ödenmesi gereken ücretin GHSİM tarafından ödendiğini bilmeyen 327 (%82,17), bilen 71 (%17,83) olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.10. GHSİM' nin sağladığı bu haktan yararlanıp yararlanmadığına dair veriler

Gruplar	Bu Haktan Yararlandım	%	Bu Haktan		Toplam
			Yararlanmadım	%	
Kadın	17	%9,55	161	%90,45	178
Erkek	28	%12,72	192	%87,28	220
Toplam	45	%11,30	353	%88,70	398

Lisanslı amatör sporcuların muayene veya tedavileri sonucunda hastaneye ödenmesi gereken ücretin GHSİM tarafından ödenmesi ile ilgili bu haktan 17 kadın sporcu, 28 erkek sporcunun yararlandığı, 161 kadın sporcunun ve 192 erkek sporcunun bu haktan yararlanmadığını görülmüştür.

Tablo 4.11. Aktif sporculuk süresi içinde herhangi bir sosyal güvenlik uzmanından "sporcuların sosyal güvenliği" hakkında bilgi alıp almadıklarına dair veriler

Gruplar	Sosyal Güvenlik Uzmanı		Sosyal Güvenlik Uzmanı		Toplam
	tarafından	%	tarafından	%	
	bilgilendirildim		bilgilendirilmedim		
Kadın	23	%12,92	155	%87,08	178
Erkek	36	%16,36	184	%83,64	220
Toplam	59	%14,82	339	%85,18	398

Katılımcı sporcular aktif sporculuk süresi içinde Sosyal Güvenlik Uzmanı tarafından bilgilendirildiğini belirten 59 (%14,82), bilgilendirilmediğini belirten 339 (%85,18) sporcu olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.12. Aktif sporculuk süresi içinde sporcuların sosyal güvenlik hakları ile ilgili araştırma yapıp yapmadıklarına dair veriler

Gruplar	Araştırma Yaptım	%	Araştırma Yapmadım	%	Toplam
Kadın	24	%13,48	154	%86,52	178
Erkek	38	%17,27	182	%82,73	220
Toplam	62	%15,57	336	%84,43	398

Katılımcı sporcular aktif sporculuk süresi içinde sosyal güvenlik hakları ile ilgili 24 kadın sporcu ve 38 erkek sporcu araştırma yaptığını, 154 kadın sporcu ve 182 erkek sporcu sosyal güvenlik hakları ile ilgili herhangi bir araştırma yapmadıklarını beyan ettiler.

Sosyal Güvencesi olmayan lisanslı amatör sporcular sosyal güvenlik haklarıyla ilgili çoğunluğun araştırma yapmadığı gibi bu konuda bağlı oldukları kulüpten de herhangi bir bilgi alış verişi yapılmadığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 4.13. Aktif sporculuk süresi içinde Sporcuların sosyal güvenlik hakları ile ilgili kulüp tarafından bilgilendirme yapıp yapılmadığına dair veriler

Gruplar	Kulüp Tarafından Bilgilendirildim	%	Kulüp Tarafından Bilgilendirilmedim	%	Toplam
Kadın	36	%20,22	142	%79,78	178
Erkek	52	%23,63	168	%76,37	220
Toplam	88	%22,11	310	%77,89	398

Katılımcı sporcular aktif sporculuk süresi içinde bağlı oldukları kulüp tarafından sosyal güvenlik hakları ile ilgili 88 (%22,11) sporcu kulüpleri tarafından bilgilendirildiğini belirtirken 310 (%77,89) sporcu bilgilendirilmediğini belirtmiştir.

Sosyal Güvencesi olmayan lisanslı amatör sporcuların çoğuna kulüpleri tarafından bu konuda bilgilendirme yapılmadığı ve olabilecek herhangi bir sakatlanma ya da hastalanma durumunda bu işlemlerin GHSİM tarafından yapıldığını da aktaramamıştır.

Tablo 4.14. Amatör sporcuların sosyal güvenliği ile ilgili iş ve işlemlerin GHSİM tarafından yapıldığını bilip bilmediklerine ait veriler

Gruplar	GHSİM tarafından yapıldığını biliyorum	%	GHSİM tarafından yapıldığını bilmiyorum	%	Toplam
Kadın	39	%21,91	139	%78,09	178
Erkek	53	%24,09	167	%75,91	220
Toplam	92	%23,11	306	%76,89	398

Sosyal Güvencesi olmayan lisanslı amatör sporcuların sosyal güvenlik ile ilgili iş ve işlemlerin GHSİM tarafından yapıldığını bilen sporcu sayısı 92 (%23,11) iken 306 (%76,89) sporcu bilmemektedir.

5. SONUÇ, TARTIŞMA

Toplumda yaşayan bireylere ekonomik destek sağlamak, toplumu genel olarak risk kabul edilen olaylara veya olgulara karşı korumak ve toplumda yaşayan herkesin gelişmesini sağlamak için sistem oluşturmak sosyal devletin asli görevleri arasındadır. Bu bağlamda devlet, her vatandaşının sosyal güvencesi sağlayacak tedbirlerin yanısıra amatör ve profesyonel sporcuların da sosyal güvence sistemine dahil edilmesi, sporcuların sosyal güvenlik haklarının sağlanması ve sigorta sağlık işlemleri gibi haklardan faydalanabilmesi için gerekli tedbirleri alır (Sosyal Güvenlik Kavramı ve Sosyal Güvenlik İlkeleri, 2012).

Sporu profesyonel olarak yapan bireylerin kulüpler ile yapmış olduğu sözleşmeler dikkate alındığında profesyonel sporcu ile kulüp arasında bir hizmet akdi olduğundan sporcu Sosyal Sigortalar Sistemine dahil edilmekte; buna karşın spor yaptığı kulüple herhangi bir sözleşmesi olmayan amatör sporcular, Sosyal Sigortalar Kanunları tarafından güvence altına alınmamıştır. Bu durumda olan amatör sporcular için devlet, gerekli tedbirleri almış ve yaptığı spor dalını kendine meslek edinmeyen sözleşmesiz amatör sporcuların karşılaşılabilecekleri sakatlık, hastalık, cerrahi müdahale vb durumlarda “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Sporcu Lisans, Tescil, Vize ve Transfer Yönetmeliği” hükümleri uyarınca sporcu lisansı almış ve ailesinden ötürü herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna bağlı olmayan sporculara; Sağlık Bakanlığı'na bağlı tedavi merkezlerinden ücretsiz olarak sağlık hizmeti alabilme imkanı sağlamıştır (Küçükgüngör, 1999).

Bu çalışmada, müsabaka ve antrenmanda sakatlanan ya da hastalanan sporcuların devlet hastanelerini tercih edenlerin oranı %76,63, aile sağlığı merkezlerini tercih edenler %59,29 ve özel hastaneleri tercih edenler %35,67 olduğu tespit edilmekle beraber, devam eden sezon içinde sakatlık yaşayan sporcuların oranı %25,62 ve hastalanan sporcuların oranı %32,91 olmasına karşın devletin lisanslı amatör sporculara sunduğu olanaklardan habersiz bir şekilde Sağlık Bakanlığına ait kurum ve kuruluşlara muayene ve tedavi ücretini ödememeleri gerektiğini konusunda bilgi sahibi olmayan ve hastaneye ücret ödeyenlerin oranı %84,67 olup, %15,33'ünün bu durumdan haberdar olduğu ve hastaneye ücret ödemediği sağlık yardımı aldığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda sporcular işlevsel anlamda yeterli düzeyde bilgiye sahip olmadıkları, ayrıca devletin özellikle sosyal güvencesi olmayan lisanslı amatör sporculara sağladığı imkanlar doğrultusunda bu haktan yararlananların oranı %11,30, yararlanmayanların oranı ise %88,70'tir. Sporcunun tedavisinin yapılabileceği niteliklere sahip sağlık kuruluşunun ilde bulunmaması halinde, muayeneyi yapan sağlık kuruluşu sporcuyla tedavinin yapılabileceği en yakın sağlık kurumuna sevk edebilecektir. Devlete bağlı sağlık kuruluşları sosyal güvencesi olmayan sporcuların tedavi olmaları için her türlü imkanı sağladığı fakat sporcuların bu durumdan habersiz olduğu ortaya çıkmaktadır. Sporcuların çoğunun devletin sağladığı imkanlardan faydalanmadığı, bu imkanlardan habersiz oldukları ve bununla ilgili araştırma

yapanlar %15,57 olup araştırma yapmayanların oranı %84,43'tür. Bu duruma istinaden sporcuların hangi haklara sahip oldukları konusunda yeteri kadar araştırma yapmadıkları da ortaya çıkmaktadır.

Sporcuların müsabaka, antrenman, yeme-içme ve lisans işlemleriyle ilgilenen kulüplerin sporcuların sosyal güvenlik haklarıyla ilgili sosyal güvenlik uzmanı tarafından bilgilendirilenlerin oranı %14,82 ve sosyal güvenlik uzmanı tarafından bilgilendirilmeyenlerin oranı ise %85,18'dir. Sporcular bu konuda bilgi talebinde bulunmamakla beraber, kulüpler; devletin sağladığı imkanları araştırma ve sporcularına aktarma konusunda zayıf kaldığı söylenebilir. Kulüp yöneticilerinin kulüp kurma aşamasında tüzük hazırlama, yönetmeliğe göre hareket etme, istenen belgeleri hazırlama vs. işlemlerin GHSİM ile koordineli bir şekilde yürütülmesine rağmen daha sonraki aşamalarda sporculara sakatlanmaları ve hastalanmaları sonucu tedavileri sürecinde muayene olunan sağlık kuruluşlarına herhangi bir ücret ödememeleri gerektiği konusunda bilgi verilmediği ve bu durumla karşılaşan sporcuların hastane sevk kağıdını GHSİM'den almaları gerektiği ve devamında sağlık kuruluşuna ödenecek ücretin işlevsel olarak nasıl ödeneceğini, bilenlerin oranı %23,11, bilmeyenlerin oranı ise %76,89 dur. Kulüpler tarafından sporculara sosyal güvenlik haklarıyla ilgili bilgilendirilme yapılanların oranı %22,11 ve bilgilendirme yapılmayanların oranı %77,89 olup, kulüplerin sporcular için önem taşıyan nitelikteki bu durumu gözden kaçırmaktadırlar. Sağlık Bakanlığına bağlı kuruluşlara ücret ödeyerek acil giriş yapan, tedavi ya da muayene olan sporcular herhangi bir sağlık yardımından faydalanmadığını gösteren belgeyi ibraz etmesi durumunda sağlık kuruluşuna ödediği ücretini fatura karşılığında GHSİM'den tahsil edebileceğini de bilmemektedirler. Ayrıca, acil olan durumunu beyan ederek hastane sevki isteyen sporcuya herhangi bir sosyal güvencesi olmadığına dair belgeleri mevcut değil ise daha sonra ibraz edeceğine dair taahhütname imzalatıldığını bilenlerin oranı da paralel doğrultudadır.

Antrenör, genel ya da spor dalına özgü bir biçimde spor etkinliklerini ve antrenmanlarını yaptırarak; sporcuyu teknik, taktik, kondisyon, psikolojik, sosyolojik ve zihinsel açıdan amacına uygun şekilde basamaklı olarak üst düzey verimliliğe ulaştıran eğitici kişidir (Sevim, Y). Bu bağlamda antrenör sporcuların sadece uğraştığı branşla ilgili bilgi ve tecrübesini aktarmanın yanı sıra sporcuların temel hakları ilgili de rehberlik yapabilmesi gerekir. Önemli misyonlar üstlenen antrenörlerin sporcuların sağlık güvencesi konusunda sporcuya bilgi aktarmada yetersiz kalmıştır

Bu bağlamda çalışmalar yapabilecek olan ve spor alanında Türkiye'nin en büyük sivil toplum kuruluşu olan Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu (TASKK) 29 Ekim 1980 tarihinde kurulmuş ve faaliyetlerine başlamıştır. Konfederasyon adına illerde görev yapan Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu Yönetmeliğinin 3. Maddesi 1. bendinde: "Ülkemizde spor kulüplerinin üst kuruluşu olarak kurulup faaliyet gösteren Amatör Spor Kulüpleri

Federasyonlarını bir çatı altında toplayarak Federasyonların güçlenmesini sağlamak. Amatör sporun ve sporcu gençliğin gelişmesi ve yaygınlaşması için çalışmalar yapmak, amatör sporun ve sporcu gençliğin bütünleşmesini sağlayarak ulusal ve uluslar arası faaliyetlerde bulunmaktır. Amacı gerçekleştirmek için yapılacak faaliyetler arasında yer alan kurs, seminer, konferans ve panel gibi eğitim çalışmaları düzenlemek denilmektedir (Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu Tüzüğü, 2014). ASKF'nin belirtilen amaç doğrultusunda sosyal güvencesi olmayan amatör sporcuların sosyal güvenlik hakları ile ilgili gerek sporculara gerekse sporu yönetenlere (kulüp, antrenör, yönetici, menajer vs) bilgi aktarmada yetersiz kaldığı söylenebilir.

Diğer taraftan Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanunun 2. Maddesi g) bendinde "Sporcu sağlığı ile ilgili tedbirleri almak, sporcu sağlık merkezleri açmak, açtırmak, işletmek, işletilmesine yardımcı olmak, sporcuların sigortalanması işlemlerini yapmak ve yaptırmaktır" denilmektedir. Görevlerinin yanı sıra Spor Genel Müdürlüğüne bağlı Merkez Danışma Kurulunun görevleri arasında "merkez ve taşra personeli ile sporcuların sosyal güvenliğini düzenleyici tedbirler konusunda ilgili yönetmelikleri düzenleyerek görüş bildirir" denilmektedir (Amatör Sporda Sosyal Güvenlik, 2011).

Bu durum sosyal güvencesi olmayan amatör sporcularla ilgili mevzuatta olması ve hem SGM'nin hem Merkez Danışma Kurulunun görevleri arasında olmasına ve konuyla ilgili çalışmalar yapılmasına, tedbirler ve uygulamalar yapılmasına rağmen sosyal güvencesi olmayan amatör sporcuların sağlık sorunları tamamen çözülememiş ve sosyal güvenlik haklarıyla ilgili yeteri kadar bilgi aktarımı yapılmadığı ve kesin çözüme kavuşmadığını ifade edebiliriz.

Sporcuların sağlığı konusunda önemli yere sahip olan ve Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde 1986 yılında kurulan Sporcu Eğitim, Sağlık ve Araştırma Merkezi / SESAM'ın görevi sadece Olimpiyatlara hazırlanan milli sporculara eğitim ve sağlık konusunda destek vermektir. Sosyal güvencesi olmayan lisanslı amatör sporcuların sağlık konusundaki problemleri çözüme kavuşmamışken SESAM gibi bir kuruluşun Türkiye'nin tüm illerinde aktif bir şekilde hizmet vermesi ve var olan problemlerin ortadan kaldırılması konusunda önemli görevler üstlenmesi gerektiğini vurgulamak yerinde olacaktır.

Türkiye'de spor alanında yer alan çalışanların hukuki ve sosyal güvenlik açısından ele alınıp yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde spor alanının çalışanlarının sosyal güvenlikleri ile ilgili olarak Cumhuriyet döneminden günümüze kadar hazırlanan rapor ve yönetmeliğin olduğu fakat tam anlamıyla hayata geçirilmediği görülmektedir. Amatör sporcular için yapılan çalışmalarda sürekli vurgusu yapılan amatör alanı çalışanlarının sosyal güvenliklerine yönelik bugün itibari ile ortaya konulmuş kapsayıcı bir önlemin olmadığı, spor alanının çalışanlarına yönelik yapılan çalışmalarda geçici sağlık önlemleri yerine sürekliliği olan sosyal güvenceye yönelik çözüm yollarının ortaya konulması önem arz etmektedir (Tuncay, C. ve Ekmekçi, Ö. 2008).

Bu bakımdan çalışmanın sonuçları dikkate alındığında Türkiye genelinde sağlık hizmetlerini amatör sporculara ideal düzeyde sunabilmek için alternatifli çözüm yollarının uygulanması had safhada önemlidir.

6. ÖNERİLER

Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı arasında yapılacak bir protokolle lisanslı, sözleşmesiz ve amatör olan sporcuların cüzi bedeller karşılığında belirlenen sigorta primleri ile sosyal güvenlik sistemine kayıtlı olabilme imkanı getirilebilir.

Amatör sporcuların sosyal güvenliklerine yönelik yapılan çalışmalarda, kanunda yer almadığı için önerilen Topluluk Sigortası geçerli olmamaktadır. Bu sebeple belirsizliğin ortadan kaldırmak üzere kanun nezdinde bir çalışmanın kesinlik kazanması önemli görülmektedir.

Amatör sporcular için önerilen kısa vadeli ve geçici çözümleri sağlayan Özel Sağlık Sigortasının uygulanabilir olduğu ancak, amatör sporcuların karşılaşabileceği risklere karşı sigorta kapsamına alınması ve ciddi hasar veren hastalık ve sakatlanmalara karşı güvence altına alınabilir.

Spor alanının çalışanları olan amatör sporcular belli sayıdaki risklere karşı sigorta kapsamına alınıp geçici değil kalıcı hastalık ve sakatlıklara karşı güvence altına alınabilir.

Spor alanındaki çalışanlar ile kulüpler arasında yapılacak protokol ile sorunların ortadan kaldırılması açısından spora özgü bir işkolunun kurulması öngörülebilir.

Kulüplerin yapacağı program dahilinde Sosyal Güvenlik uzmanından belirli periyotlar halinde amatör sporculara sosyal güvenlikle ilgili yönetmelik, kanun, yönerge vs. konularında bilgi aktarımı sağlanmalıdır.

Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlükleri, Sosyal Güvenlik Uzmanı ile birlikte ASKF'yi bilgilendirip "sosyal güvenlik" konusunda sporun bileşenlerine yönelik seminer düzenleyerek sosyal güvencesi olmayan sporcularla ilgili bilgi verilmesi sağlanmalıdır.

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, GHSİM, ASKF ve Yerel Yönetimlerin işbirliği ile sadece sporcuların kullanabileceği sporcu hastaneleri kurulabilir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesindeki Sporcu Eğitimi ve Sağlığı Merkezleri'nin (SESAM) illerde yaygınlaştırılarak ve çalışma kapsamı genişletilerek sporcu sağlığı ile ilgili çalışmaları daha verimli ve ergonomik yapması sağlanabilir.

Spor alanında yaşanan problemlerin çözüm noktasında birden fazla yönetmelik ve kanunun hükümlerine göre karar vermek işi zorlaştırmaktadır. Buna istinaden sadece sporu içine alan kanun çıkarılması; İdareci, antrenör, spor, sporcu, kulüp gibi terimlerin yeni bir oluşum neticesinde değerlendirilmesi ile belli bir düzeye ulaşabilir.

Spor Hastanelerinin kurulması sağlanmalı ve amatör sporculara verilecek sporcu kartı ile her türlü muayene ve tedavilerinin ücretsiz karşılanması sağlanabilir.

Amatör sporculara kulüpleri veya GHSİM tarafından temin edilecek sosyal güvenlik uzmanının hangi sosyal güvenlik haklarına sahip oldukları bilgisi aktarılmalıdır.

KAYNAKLAR

- [1] Alper, Y. (2000). *Türkiye’de Sosyal Güvenlik ve Sosyal Sigortalar*, 3. Baskı, İstanbul, Alfa Basım Yayım Dağıtım, 1-37.
- [2] Altın, İ. (2010) Sosyal Güvenlik Sistemi ve Türkiye Sosyal Güvenlik Sisteminin Süreç Analizi, Yüksek Lisans Tezi. (Erişim no:278551).
- [3] Arpat, B. (2009) Türk Sosyal Güvenlik Hukukunda Genel Sağlık Sigortası, Yüksek Lisans Tezi. (Erişim no:253254).
- [4] Aydın,M.A. (2009) Sosyal Güvenlik Hakkı, Yüksek Lisans Tezi. Konya Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Konya.
- [5] Altun, Çebi, İmamoğlu ve Kishalı, (1999). Türkiye’de amatör sporcuların sigortalanma sorunları, *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*.
- [6] Amatör Sporcuların Tedavi Protokolü (2013). Erişim adresi: <https://dosyamerkez.saglik.gov.tr/>
- [7] Anayasada Sosyal Güvenlik (2010). Erişim adresi : <http://www.anayasa.gen.tr/>
- [8] Amatör Sporda Sosyal Güvenlik (2011). Erişim adresi: <http://www.mevzuat.gov.tr/>
- [9] Can Y. (1991). Türkiye’de sporcuların sosyal güvenliği. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.
- [10] Caniklioğlu, Güzel ve Okur (2009). Sosyal Güvenlik Hukuku, 12. Baskı, İstanbul, Beta Basım Yayım Dağıtım.
- [11] Cihangir, M. (2006). Sporcuların Sigortalanması, 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı, Muğla.
- [12] Çağlayan, R.(2007). *Spor Hukuku (Spor Hukuku Temel Metinleri)*. 1. Baskı. Ankara. Asil Yayın Dağıtım
- [12] Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çalışma Raporu (2000). Ankara.
- [13] Dünyada ve Türkiye’de Sosyal Güvenliğin Gelişimi (2018). İş ve Sosyal Güvenlik. Erişim adresi: <http://www.isvesosyalguvenlik.com/>
- [14] Ekmekçi, Ö. ve Tuncay, A.C. (2008). Sosyal Güvenlik Hukukunun Esasları, 1. Baskı, İstanbul, Legal Yayıncılık.
- [15] Fişek, K. (1998). *Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Dünya’da ve Türkiye’de Spor Yönetimi*
- [16] Genç , D.A. (1998). Spor Hukuku Ders Kitabı, Alfa Yayınları, İstanbul.
- [17] Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği (2005). Erişim adresi: <https://www.dernekler.gov.tr/tr/>
- [18] Gökalp, Y. (2009). Türkiye’de Sosyal Korumanın Tarihçesi ve Mevcut Durum, Sosyal Güvenlik Dergisi, Sayı: 1.
- [19] Gökbayrak, Ş. ve Özsuca, Ş.T. (2012). Sosyal Güvenlik Sistemlerinde Uyum Sorunu ve Denetim Mekanizmalarında Etkinliğin Sağlanması. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/>
- [20] Keten, M.(1979) *Beden eğitimi ve sporda sosyal güvenlik*, Yayın no: 1683, DPT Yayını, Ankara.
- [21] Kızılot, S. (2017). Hastalanınca Hastaneye Gidilmeyecek, Hürriyet. Erişim adresi: <http://www.hurriyet.com.tr/>
- [22] Koç, Ö.E. (2007). Türk Sosyal Güvenlik Sistemi Kapsamında Sağlık Harcamalarının Finansman Sorunu ve Çözüm Önerileri Yüksek Lisans Tezi. (Erişim:230569).
- [23] Korkusuz, M.F. ve Uğur, S. (2013) *Sosyal Güvenlik Hukuku*.
- [24] Kurt, R. (2009). *Sosyal Güvenlik Reformu Rehberi*. İstanbul: Tiem Yayınları.
- [25] Küçükgüngör, E. (1999) Türk Hukukunda Sporcuların Hukuki Durumu, *Ankara Barosu Dergisi*.
- [26] Mersin Gençlik Hizmetleri Spor İl Müdürlüğü Sicil Lisans Sporcu Kayıt Sistemi (2017).
- [27] Mil, H.İ. (2010) Türkiye’de Spor Kulüpleri ve Sporculara Yönelik Sosyal Güvenlik Uygulamaları Analizi, Yüksek Lisans Tezi. Ankara Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara.
- [28] Öner, S. (2011). Sporda Sosyal Güvenlik Yüksek Lisans Tezi. (Erişim no :298693).
- [29] Öztuna,B. (2015). Genel Sağlık Sigortasında Öğrencilerin Durumu.
- [30] Petek, H. (2006) Spor Hukuku Sözleşmeleri

- [31] Profesyonel Sporcular (2017). Erişim adresi: www.tff.org/
- [32] Saka, Ö. (2009) Türk Sosyal Güvenlik Hukukunda Sigortalı Kavramı Yüksek Lisans Tezi. (Erişim no: 240283).
- [33] Sevim, Y. (2001). *Antrenör Eğitimi ve İlkeleri*, Gazi Kitabevi.
- [34] Sporda Sosyal Güvenlik (2011). Erişim adresi: <http://acikerisim.selcuk.edu.tr>
- [35] Sporcuların Sosyal Güvenliği ve Sendikal Hakları (2011). Erişim adresi: <http://www.alitezel.com/>
- [36] Sporcu lisans, tescil, vize ve transfer yönetmeliği (2016). Spor Genel Müdürlüğü. Erişim adresi: <http://www.resmigazete.gov.tr/>.
- [37] Sporcuların Sosyal Güvenlik Hakları (2017). Erişim adresi: <http://www.sgkhocasi.com/>
- [38] Sporcu Eğitimi ve Sağlığı Merkezi (2017). Erişim adresi: <http://sgm.gsb.gov.tr/>
- [39] Spor Kulüpleri ve Sporcu Sağlığı (2018). Erişim adresi: <http://www.futbolekonomi.com/>
- [40] Sosyal Güvenlik ve Bireysel Güvence (2016). Erişim adresi: <https://acikders.ankara.edu.tr/>
- [41] Sosyal güvenlik ve sosyal hizmetler (2017, 5 Ocak). Erişim adresi: <https://www.mevzuatdergisi.com/>
- [42] Sosyal güvenliğin araçları (2018). İş ve Sosyal güvenlik. Erişim adresi: <https://www.reitix.com/>
- [43] Sosyal Güvenlik Nedir. (2017, 6 Şubat). Erişim adresi: <https://sgknet.net/>
- [44] Sosyal Güvenlik Kavramı ve Sosyal Güvenlik İlkeleri (2012, 8 Ocak). Erişim adresi: (<http://dergipark.gov.tr/>
- [44] Şakar, M. (2009). *Sosyal Sigortalar Uygulaması*. İstanbul: Beta Yayınları.
- [45] Tunçomag, K. (1990). Sosyal Güvenlik Kavramı ve Sosyal Sigortalar
- [46] Türk Hukukunda Sporcuların Hukuki Durumu (1999). Erişim adresi : <http://www.hukuk.gazi.edu.tr/>
- [47] Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu Tüzüğü (2014). Erişim adresi: <http://www.taskk.org.tr/>
- [48] Üçışık, H.F. (1990). Türkiye’de sporcuların sosyal güvenliği.
- [49] Yıldırım, İ. (2011). Türkiye’de Sosyal Güvenlik Sistemi ve Bireysel Emeklilik Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Bilim Dalı, Niğde

**EK-3: MERSİN GENÇLİK HİZMETLERİ VE SPOR MÜDÜRLÜĞÜNE ARAŞTIRMA İZİNİ
İÇİN MÜRACAAT EDEN KURUM VE KURULUŞLARA YÖNELİK BAŞVURU FORMU**

ARAŞTIRMACIYA AİT BİLGİLER	
Adı Soyadı	Turgay KÖROĞLU
Kurumu	Mersin Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü
Ünvanı (Varsa)	Antrenör
Telefonu	5536973333
E-Postası	tugima11@hotmail.com

ARAŞTIRMAYA AİT BİLGİLER	
Araştırmanın Başlığı	Amatör Sporcuların Sporcu Sosyal Güvenlik Hakları ile İlgili Bilgi Düzeyleri (Mersin Örneği)
Yapılma Nedeni ¹	Yüksek Lisans Tezi
Kullanılacak Veri Toplama Aracı/Araçları ²	Anket Formu
Araştırma Kapsamında Müdürlüğümüze Bağlı Kurumlar İçinde Uygulama Çalışması Yapılacaksa Yapılacak Çalışmanın İçeriği ³	Müdürlüğünüz bünyesinde görev yapan antrenörlerin çalıştırdığı sporculara yönelik lisanslı amatör sporcuların sosyal güvenlik hakları ile ilgili bilgi düzeylerini belirlemek olacaktır. Çalışma araştırmacı tarafından yapılacaktır. Yaklaşık olarak 1 yıl sürmesi planlanmaktadır.
Araştırma Yapılacak İlçe/İlçeler	Yenişehir-Mezitli-Toroslar-Akdeniz-Tarsus-Silifke-Erdemli
Hedef Kitle	Sosyal Güvencesi olmayan lisanslı amatör sporcular
Uygulamanın Planlanan Başlangıç Tarihi	15.06.2017
Uygulamanın Planlanan Bitiş Tarihi	15.06.2018

¹ Yüksek Lisans Tez Çalışması, Doktora Tez Çalışması, Araştırma, vb.

² Ölçek, anket, görüşme formu vb. veri toplama araçlarının isimleri yazılacaktır.

³ Uygulama çalışmasını kimin yapacağı, ne kadar süreceği, nasıl yapılacağı vb. süreçlerin kısaca anlatılması gerekmektedir. Ayrıntılı açıklama ek olarak sunulmalıdır.

Anket Formu

Bu anket formu, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda yürütülmekte olan " Amatör Sporcuların Sporcu Sosyal Güvenlik Hakları ile İlgili Bilgi Düzeyleri (Mersin Örneği)" başlıklı yüksek lisans tez çalışması için yapılmaktadır. Sizlerden edinilecek bilgiler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Soruları, parantez içindeki boşluklara X işareti koyarak cevaplandırınız. Katkılarınız bizim için önemlidir. Şimdiden değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Dursun KATKAT

Turgay KÖROĞLU

Mersin Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu

Mersin Üniversitesi

Spor Yönetimi Bölümü (Tez Danışmanı)

Spor Yönetimi Bölümü Öğrencisi

1. Lisanslı sporcu musunuz ? Evet [] Hayır []
2. Herhangi bir spor kulübü ile sözleşmeniz var mı ? Evet [] Hayır []
3. Sporculuk hayatınızda hiç sakatlık yada hastalık yaşadınız mı ? Evet [] Hayır []
4. Herhangi bir Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı sağlık güvenceniz var mı ? Evet [] Hayır []
5. Müsabakalarda hiç sakatlandınız mı ? Evet [] Hayır []
6. Lisanslı sporcuysen hastalandınız mı ? Evet [] Hayır []
7. Hastalandığım veya sakatlandığım zaman devlet hastanesine giderim. Evet [] Hayır []
8. Hastalandığım veya sakatlandığım zaman özel hastaneye giderim. Evet [] Hayır []
9. Hastalandığım veya sakatlandığım zaman Aile Sağlığı Merkezine giderim. Evet [] Hayır []
10. Hastalandığınız veya sakatlandığınız zaman hastanede ücret ödediniz mi ? Evet [] Hayır []
11. Lisanslı amatör sporcuların kulüplerle sözleşmesi olmadığından sigortalı sayılmadığımı biliyor musunuz ? Evet [] Hayır []
12. Sağlık Güvencesi olmayan lisanslı amatör sporcuların, devlet hastanelerinden Ücretsiz yararlanabildiğini biliyor musunuz ? Evet [] Hayır []
13. Tedaviniz sonucunda çıkacak harcamaların Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü tarafından karşılandığını biliyor musunuz ? Evet [] Hayır []
14. Sporculuk Hayatınızda hiç bu haktan yararlandınız mı ? Evet [] Hayır []
15. Sosyal Güvenlik uzmanından bilgi aldınız mı ? Evet [] Hayır []
16. Sporcuların sosyal güvenlik hakları ile ilgili araştırma yaptınız mı ? Evet [] Hayır []
17. Sporcuların sosyal güvenlik hakları ile ilgili kulübünüzden herhangi bir bilgilendirme yapıldı mı ? Evet [] Hayır []
18. Amatör sporcuların sosyal güvenliği ile ilgili iş ve işlemlerin Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü tarafından yapıldığını biliyor musunuz ? Evet [] Hayır []
19. Cinsiyet : Kız [] / Erkek []

HASTA SPORCUNUN MUAYENE İSTEĞİ			
1.Kurumu:			
2.Adı Soyadı:		3.T.C.Kimlik No:	
4.Doğum yeri:		5. Doğum tarihi:	
6.Kulübü:		7. Branşı:	
8.Lisans No:		9.En son vize tarihi:	
10.Adres:			
11.Sevk eden kurum yetkilisinin Adı soyadı: İmzası		12.Kurum kayıt çıkış No:	
(Tedavi giderleri kurumumuzca ödenecektir)			
13.Sevk edilen sağlık kuruluşunun adı:		14. Sağlık Kurumu kayıt tarihi no:	
15. Sağlık Kurumu kayıt tarihi no:		16. Teşhis:	
17. Tedavi		18. Karar:	
19. Muayene eden tabibin adı- soyadı- imzası:		20. Muayene eden tabibin adı- soyadı- imzası:	

TAAHHÜTNAMEDİR

..... İlinde spor dalında, lisanslı ve faal olarak spor yapmaktayım. Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı arasında imzalanan, sosyal güvencesi olmayan amatör sporcuların sağlık giderlerinin teminine ilişkin protokol çerçevesinde muayene ve tedavi olmak istiyorum. Sosyal Güvenlik Kurumunun sağlık yardımından herhangi bir şekilde faydalanmadığımı, aksinin tespiti halinde tedavim esnasında gerçekleşen her tür giderin tarafımdan ödenmesi için hakkımda dava açılacağını, ayrıca ilgili spor dalı ceza yönetmeliği doğrultusunda cezai işlem yapılacağını tarafıma bildirildiğini, verdiğim beyanın doğru olduğunu taahhüt ederim. /..../20....

Adı :.....

Soyadı :.....

T.C.Kimlik No: :.....

İmza :.....

(EK-2)

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve Soyadı :Turgay KÖROĞLU

Doğum Tarihi : 03 Şubat 1979

E-mail :tugima11@hotmail.com

Öğrenim Durumu :

Derece	Bölüm/Program	Üniversite	Yıl
Lisans	BESYO/Antrenörlük Eğitimi	Anadolu Üniversitesi	2002-2006
Yüksek Lisans	Beden Eğitimi ve Spor	Mersin Üniversitesi	2016-2018
Doktora			

Görevler :

Görev Ünvanı	Görev Yeri	Yıl
Antrenör	Mersin Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü	2006

ESERLER (Makaleler ve Bildiriler)

- 1.
- 2.
- 3.